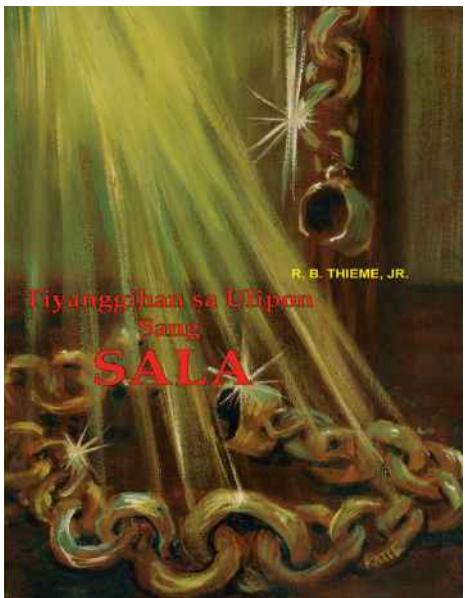

R. B. THIEME, JR.

Tiyanggihan sa Ulipon
Sang
SALA

KATIE

Ang gapos sang kadulum nagalarawan ukon napahayag sang espirituhanong kamatayon nga nagaulipon sa kada sakup sang katawhan sa tion sang lawasnon nga pagkabun-ag ukon pagkatawo.

Busa, subong nga paagi sa isa ka tawo nagsulud ang sala sa kalibutan kag paagi sa sala ang kamatayon, kag gani ang kamatayon naglaton sa tanan nga tawo kay ang tanan nakasala.

Mga Taga-Roma 5:12

Ang suga ukon kasanag lamang sang kalibutan, si Jesu-Kristo, ang makabungkag sa gapos sang pagkaulipon kag magahilway sa aton halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

R. B. THIEME, JR.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES
HOUSTON, TEXAS

PALAKAT SA PANANALAPI

Wala sang bayad para sa ano man nga kasangkapan halin sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries. Bisan sin-o nagatinguha sang panudlo sa Bibliya mahimong makabaton sang amon mga DVDs, MP3 CDs kag mantalaan [mga libro] nga wala sang katungdanan. Ang Dios nagasangkap sang panudlo sa Bibliya. Nagahandum ta nga makita ang lya grasya.

Ang R.B. Thieme, Jr., Bible Ministries isa ka magrasyahong pangalagad kag ang bilog nga palakat sini pinaagi sa kabubut-ong mga amot. Wala sang listahan sang presyo para sa bisan ano sang amon mga kasangkapan. Wala sang kwarta nga ginapangayo. Kon ang pagkamapinasalamaton para sa Pulong sang Dios nagahatag kabangdanan sa tumuluo agud maghatag, may ara siya higayon sa pag-amot para sa pagsangyaw sang panudlo sa Bibliya.

Una nga ginmantala subong Slave Market of Sin
@ 1994 nga edisyon, ni R. B. Thieme, Jr.

Ini nga libro gin-andam pagpatik halin sa mga panudlo kag wala namantala nga mga nubong batbat ni R. B. Thieme, Jr.

Sa pagpangayo sini nga libro sa English, magpahibalo sa:
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries
P. O. Box 460829, Houston, Texas 77056-8829
www.rbthieme.org

Wala sang babin sining mantalaan nga basi ginpahimo liwat ukon ginpadal sa ano man nga porma ukon sa ano man nga pamaagi elektronika, ukon sa minakina, lakin ang potografiya, rekording, ukon ano man nga pahibalo nahanungud sa pagtipig kag pamaagi sang pagkuha kag pagpadala sang wala pagtugot paagi sa sulat halin sa tagmantala.

Ang Balaan nga Kasulatan ginkuha halin sa Hiligaynon Bible HIL 054 PBS 2011
@ PBS A 20174 copyright 1982 sang Philippine Bible Society.

Pinatik sa Tagbilaran, Bohol, Philippines.

Ginbadbad kag gin-andam pagpatik ni Gloria Estanda Naconas
Ginrepaso nila Alma Avila Cachopero kag
Dante Mallorca Canja. Pinatik nga may pagtugot sang
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries.

Mga Hilisgutan

Pasiuna	v
Pasiunang Basahon.....	1
Ang Kabilogan sang Dios	2
Ang Tipon Pakig-hisgot Sadtong Nag-agin nga Walay Ginsuguran	3
Ang Plano	4
Ang Tawhanong Kalibog ukon Kalisud	5
Ang Balabag ukon Pugong	6
Ang Grasya Nakakita sang Pamaagi ukon Dalan.....	7
Ang Apat ka mga Pagkaulipon	8
Ang Kasulbaran sa Sala.....	11
Ano Bala ang Sala?	11
Sa Sulud sa Tiyanggihan sang Ulipon	13
Ang Bili sang Pagpanibus ukon Kaluwasan	15
Ang Kwarta Indi Makabakal sang Pagpanibus.....	18
Ang Tulumanon Nagapahayag sa Katinuud sang Pagpanibus.....	19
Ang Abri ukon Bukas nga Ganhaan.....	21
Isa Para sa Tanan	25
Ang Kinatapusang Paghukum	27
Ang Kahimtangan ni Charlie Brown	30
Ang Indi Mapasyayo nga Sala.....	33
Ang Silot sa Sala Nasulbar Na ukon Nahu say Na	35
Ang Pag-antos ukon Kasakit sang Pagbayad.....	37
Si Kristo Nagkuha sang Balabag.....	41
Kahilwayan kag ang Espirituhanong Pagtubo.....	44

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

Dugang sa Basahon A—Ang Panudlo sa Bibliya Nahanungud sang Pagpanubus.....	47
Dugang sa Basahon B—Ang Panudlo sa Bibliya Nahanungud sang Dugo.....	50
Dugang sa Basahon C—Ang Panudlo sa Bibliya Nahanungud sang Walay Kinutuban nga Pagpamayad	53
Pulongnanan sang Talagsahong mga Pamulong.....	55
Tultulanan sa Balaan nga Kasulatan	57

Pasiuna

Sa wala ka pa mag-umpisa sang imo pagtoon sa Bibliya, kon tumuluo ka ni Ginoong Jesu-Kristo, kinahanglan mo masiguro nga nahinganlan mo ang imo mga sala sa kinaugalingon ukon sa tago lamang sa Dios nga Amay.

Kon ituad ta ang aton [nahibaloan] mga sala, matutum kag matarong Siya, kag magapatawad sang aton [nahibaloan] mga sala kag magatinlo sa aton sa tanan nga [wala nahibaloan ukon nalipatan nga mga sala] pagkadimatarong. (1 Juan 1:9)

Niyan dayondayon ka nga ara sa pakig-upod sa Dios, napun-an sang Balaan Espiritu, kag andam magtoon sang panudlo sa Bibliya halin sa Pulong sang Dios.

“Ang Dios espiritu, kag ang mga nagasimba sa Iya kinahanglan magsimba sa [pagpuno sang] espiritu kag [bibliyanhon] kamatuuran.” (Juan 4:24)

Kon wala ka pa gid sa kinaugalingon ukon sa hunahuna nagtoo kay Jesu-Kristo subong Manluluwas, ang hilisgutan indi ang paghinganlan sang imo mga sala. Ang hilisgutan amo ang pagtoo lamang sa kay Kristo lamang.

“Ang nagatoo sa Anak may kabuhi nga walay katapusan; apang ang wala nagatuman [sa mando nga magtoo] sa anak indi makakita sang kabuhi, kondi ang kasingkal sang Dios nagapabilin sa iya.” (Juan 3:36)

KAY ANG PULONG SANG DIOS buhi kag gamhanan, matalum pa sa bisan ano nga espada nga duha sing sulab, nga nagalapus tubtub sa nautlan sang kalag kag espiritu, sang mga latalutahan kag utuk, kag nagahantup sang mga hunahuna kag mga tinutuyo sang tagiposoon. (Mga Hebreo 4:12)

Ang bug-os nga kasulatan ginbugna sang Dios kag mapuslanon sa pagpanudlo, sa pagsabdong, sa pagsaway, kag sa paghanas sa pagkamatarong, agud nga ang tawo sang Dios mahingpit, nga masangkapan nga sa tagsa ka maayong buhat. (2 Timoteo 3:16-17)

Magtinguba sing maayo gid sa pagpakita sang imo kaugalingon sa Dios subong nga pinakamaayo, manugpangabudlay nga indi kinahanglan magkahuya, nga nagagamit sing matadlong sang pulong sang kamatuuran. (2 Timoteo 2:15)

ANG NEGOSYO UKON PAMAKAL-PAMALIGYA SANG ULIPON amo ang malampuson ukon mauswagon nga pangita sa bilog nga nag-agis sa sadtong unana panahon sang kalibutan. Ang mga negosyante nagmauswagon pinaagi sa pagkambyohanay ukon pagbaylohanay sang katawhan ukon mga tawo (Ezequiel 27:13). Ang mga tawo mga kabitangan nga may tiyanggihan bili. Subong nga kinaugalingon nga katigayunan sang ila mga amo ukon agalon, ang mga ulipon nawad-an sang gahum para sa ila kaugalingon nga kinabuhi.

Halin sang ikatatlo ka gatusan ka tuig sa wala pa si Kristo [B. C.] padulong sa unahan, ang mga ulipon nagabaha [sobra kadamo] sa Roma halin sa tanan nga mga duug, ang kadamoan subong bihag sa madaugon nga pagbuntog. Ang naghalin sa gira sang Caesar's Gallic Wars lamang malapit sa tunga ka milyon ukon libo ka libo.¹ Agud sa pagdumala sang bug-os nga kadamoon, ang dalagko nga mga tiyanggihan sang ulipon gintukod. Ginbaligya sa maharusoong kadamoon ukon pakyawan subong sang mga hayup nga tagkarga, madamo ang nagpuyo nga makalolooy sa idalum sang pagdumala sang ila mapintas nga mga amo.

Ang mga kalig-unan sa Bibliya ang pagkaara sining sinalbahin nga kahimtang kag paghulagway kon sa ano bala nga paagi ang katukuran nagapadayon sang nag-agis ukon daan nga kalibutan. Ang amay mahimong magbaligya sang iya anak nga lalaki ukon babayi sa pagkaulipon (Exodo 21:7; Deuteronomio 15:12). Kon ang tawo mapatay nga may utang, ang iya pamilya mahimong kuhaon kag ulipon sang iya gin-utangan (2 Mga Hari 4:1). Ang pagkaulipon amo ang silot sa pihon nga kasal-anan sang pagpangawat sa balay (Exodo 22:3). Ang mga ulipon amo ang mga bihag sang gira (Deuteronomio 20:10-18). Ang mga anak sang mga ulipon mga natawo sa tawhanong pagkaulipon ukon pagkaginapos, pareho nga hinayup kag walay kalooy kag indi makabato nga kahimtang sang ila mga ginikanan. Nga may gamay nga paglaum para sa kahilwayan, gintigana sila agud magkinabuhi kag mahimong mapatay subong mga ulipon.²

1. Michael Grant, *The World of Rome*, (New York: Mentor Books, 1960), 130-31.

2. Geoffrey W. Bromley, ed. *The International standard Bible Encyclopedia*, (Grand Rapids: Wm. B. Erdmans Publishing Co., 1988) ed., s. v.“Slavery,” by S. S. Bartchy.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

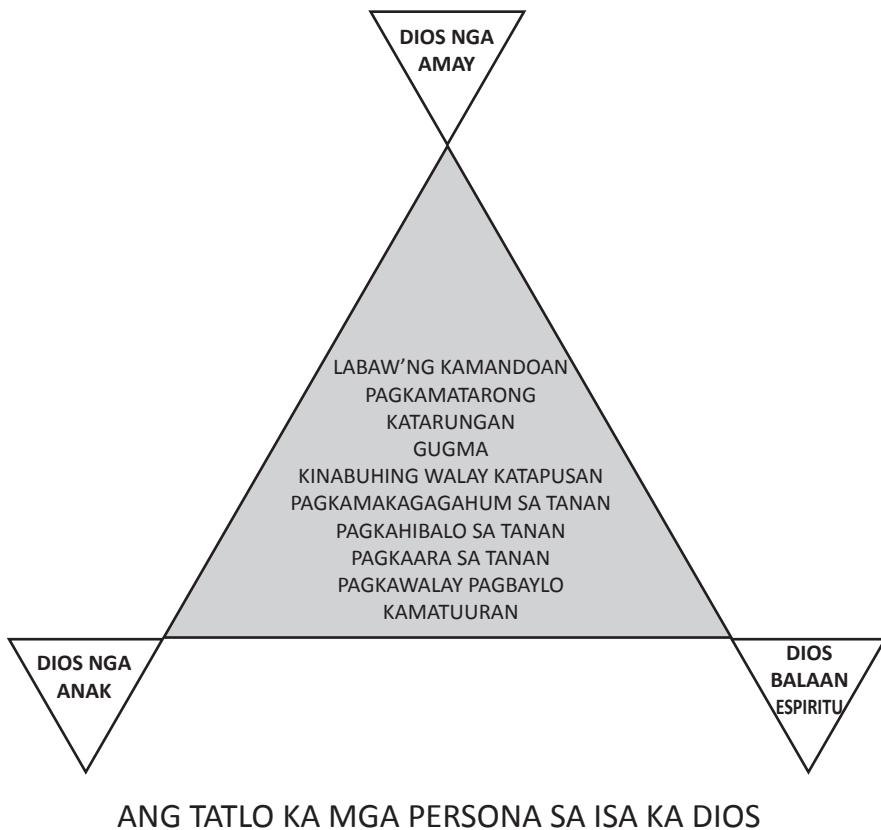
Sa karon nga mga adlaw, nagahunahuna ta sa aton mga kaugalingon subong hilway, apang natawo ta sa indi malikawan nga pagkaulipon—nagapos sa sala. Subong mga sakup sang katawhan ara kita sa tiyanggihan sa ulipon sang sala, indi makasarang magtubus sang aton mga kaugalingon. Nagsulud kita sa kalibutan nga may makasasala nga kinaiya, nahamulag sa Dios kag walay gahum sa pagtukod sang kaangtanan sa lya. Wala kita sing pamaagi agud magluwas sang aton mga kaugalingon halin sa pagkaulipon sang aton ginpanubli nga pagkatampalasan. Apang ang magrasyahon nga plano sang Dios para sa katawhan nagakinahanglan para sa isa ka manluluwas, isa ka manunubus—si Ginoong Jesu-Kristo—agud sa pagbakal sang aton kahilwayan halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala.

ANG KABILOGAN SANG DIOS

Sin-o bala ang Dios nga nagabakal sang aton kahilwayan? Siya isa ka Dios (Deuteronomio 6:4) nga ara sa tatlo ka nabulag kag nagkalainlain nga personalidad—Dios nga Amay, Dios nga Anak, kag Dios Balaan Espiritu. Sa kada tion nga ang Dios nahulagway sang Balaan nga Kasulatan subong isa, ina kanunay nagapunting sa parehong hingpit nga kinaiya nga ara kag unay sa tanang tatlo ka mga sakup sang kabilogan sang Dios.³

Kada persona sang Dios nagahimo sang nagkalainlaing bahin sang diosnong plano para sa kaluwasan sang katawhan. Ang Amay amo ang taglalang sang plano sa pagpanibus; ang Anak amo ang tagbuhat sang plano, ang aton Manluluwas paagi sa kaayo sang lya trabaho didto sa krus; kag ang Balaan Espiritu amo ang tagpahayag sang plano, ang persona nga paagi sa lya ang gahum sang kaluwasan ginpahayag kag gintugyan. Busa, ang Dios isa sa kinaiya apang *tatlo* sa personalidad.

3. Ang kinaiya nagapatin-aw sa hiyas ukon pagginawi sang isa ka tawo, ano bala ina nga tawo. Tan-awa ang R. B. Thieme, Jr., *The Trinity* (Houston: R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, 2003, 5-19). Sa palaabuton, pagtultul nga kasayuran sa akon mga libro magahinganlan lamang sang tagsulat, titulo, pitsa ukon panahon sang pagmantala (sa una nga kasayuran), kag (mga) pinanid.

Ang Tipon-Pakighisgot sang Nagligad Nga Walay Ginsuguran

Sa nagligad nga walay ginsuguran ang tatlo ka mga sakup sa kabilogan sang Dios naghiwat sang tipon-pakighisgot agud sa pagtugyan sang gahum sa palno sang pagpanibus. Ang diosnong mando gintukod (Mga Binuhatan 2:23; Mga Taga-Efeso 1:4, 11; 3:11; 1 Pedro 1:2)⁴ paagi sa pagkahibalo sa tanan sa kabilogan sang Dios nga amo ang nakahibalo sa dungan sang tanan nga pwede mahibaloan. Wala gid sang tion nga ang Dios wala makatungkad kag makaintiyende sang tanan nga mga butang. Siya nakahibalo nga ang unang tawo, si Adan magahimo sang pagbuut

4. Thieme, *The Integrity of God* (2005). 296-327.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

nga magpakasala kag maglaglag sang bilog nga katawhan sa tiyanggihan sa ulipon sang sala.

Busa subong nga paagi sa isa ka tawo [Adan] nagsulud ang sala sa kalibutan kag paagi sa sala ang [espirituhanon] kamatayon, kag gani ang kamatayon naglaton sa tanan nga tawo [ginpaalinton ukon ginpanubli sang mga anak kag kaliwat ni Adan] kay ang tanan nakasala [paagi kay Adan]. (Mga Taga-Roma 5:12)⁵

Ang Dios naglantaw sa alagihan sang panahon kag nakita Niya ang kada tawo nga mabun-ag nga patay sa espiritu, naulipon sang iya makasasala nga kinaiya, nga wala sang paglaum, nahamulag sa Dios kag nagapadulong sa walay katapusan nga pagkahinukman sang silot. Ang plano sang Dios buut magtanyag sa tawo sang pagapilian—ang pilian sa tunga sang pagkahinukman sang silot kag kinabuhi nga walay katapusan, sa tunga sang pagkaulipon kag pagkahilway.

Ang *Plano*

Ang magrasyahong plano para sa espirituhanong kahilwayan nagalakip sa tatlo ka mga bahin.⁶ Unang bahin, kaluwasan, ginsangkap sang Dios nga anak, si Jesu-Kristo. Natawo sa isa ka birhen, wala nagkubus ang lya pagka-Dios kag ang matuud nga pagkatawo nga nahiusa sa isa ka tawo sa walay katapusan (Mga Taga-Filipos 2:5-11). Nagpuyo kag nagkinabuhi Siya sa hingpit, walay sayup nga kabuhi nga nakadangat sa lya pagkalansang sa krus, pagkabanhaw, kag pagkayab sa langit. Para sadtong mga nagtooy kay Jesu-Kristo pinaagi sa pagtooy lamang, wala na sang pagkahinukman sang silot sa walay katapusan, espirituhanong kahilwayan na lamang (Mga Taga-Roma 6:17-18) kag kinabuhing walay katapusan (Juan 3:36).

“Kay ginhigugma gid sang Dios ang kalibutan sa bagay nga ginhatag

5. Ang tanang Balaan nga Kasulatan sa sini nga libro mga pinatik halin sa *Hiligaynon Bible HIL 054 PBS 2011 2 PBS A 20*. Ang ginkorsete nga saysay nagapadayag sangpagpasangkad sang NASB nga pag batbat nga gintudlo sa mga panudio sa klase sang Bibliya (andam sa MP3 CDs halin sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, Houston, Texas).

6. Thieme, *The Plan of God* (2003).

Niya ang lya bugtong [natawo nga talagsahon] nga Anak, agud nga ang bisan sin-o nga magtoo sa lya indi mawala kondi may kabuhi nga walay katapusan." (Juan 3:16)

Ikaduhang bahin, ginplano para sa tumuluo samtang buhi pa diri sa kalibutan, nagsugod sa tion sang kaluwasan kag nagapadayon sa bilog niya nga kinabuhi diri sa kalibutan. Ang Dios Balaan Espiritu nagapuyo kag nagapuno sang kada tumuluo sa panahon sang simbahan para sa katuyoan sang paghatag gahum, espirituhanong pagtubo, kag ang pagpamunga ukon pamuhat sang diosnong kaayo.⁷

Ikatatlong bahin, ginplano para sa tumuluo sa walay katapusan, naga-sugod kon ang tumuluo namatay kag mahitabo ang pag-atubang sa Ginoo nawong sa nawong. Ang tumuluo ni Jesu-Kristo nagbiyahe halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala pakadto sa palasyo (Juan 14:2). Ang langit amo ang katingalahan kag talagsahon nga indi masaysay ukon mabatbat (Bugna 21-22).

ANG TAWHANONG KALIBOG UKON KALISUD

Sa ginsuguran ang unang lalaki kag babayi gintuga nga hingpit wala sang sala ukon makasasala nga kinaiya.⁸ Sa wala nahibaloan nga kalawigon sang panahon nalipay sila sa pakig-upod sa Dios sa Hardin. Ano ang kabangdanan sa pagkahamulag nila sa Dios (Mga Taga-Efeso 4:18)? Ang ila sala sang pagkadimatinumanon sa ginpadayag nga kabubut-on sang Dios (Genesis 2:17; 3:6). Ang ila gin-paindi nga kabubut-on didto sa mando

7. Ang pagpuyo sang Espiritu nagsangkap sang makanunayon ukon nagapadayon nga kaangtanan sa Dios pagkatapos sang kaluwasan (1 Mga Taga-Corinto 3:16). Ang pagpuno sang espiritu umalagi nga pakig-upod nga ginbut-an sang pagkaunudnon ukon pagkaespirituhanon. Kon kita makasala mabawi ta ang kahimtag sang napun-an pinaagi lamang sa paggamit sang pagpanumbalik nga pamaagi. Ang diosnong kaayo amo ang hunahuna, mga pulong, ukon mga buhat nga nahimo sang tion nga ang tumuluo napun-an sang Espiritu, sa idalum sa pagdumala sang Balaan espiritu. Tan-awa ang Thieme, *Rebound and Keep Moving!* (1993), 8, 17-18.

Ang Panahon sang Simbahan nagsugod sa circa A.D. 30 sa adlaw sang Pentekostes, kag matapos sa indi mahibaloang palaabuton nga petsa kon ang Simbahan pagabanhawon ukon sabniton. Tan-awa ang Thieme, *The Divine Outline of History: Dispensations and Church* (1999), 63-66.

8. Ang makasasala nga kinaiya isa ka nalangkub nga bahin sang kada tawo nga nagapuyo sa gagmay

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

sang Dios nagpamunga sang makasasala nga kinaiya kag espirituhanong kamatayon nga nagpalisud sang ila pakig-upod sa Dios.

Pagkatapos sang ila pagkadimatinumanon si Jesu-Kristo nagpakighambal kay Adan kag Eba sa Harden. Gintago nila ang ila mga kaugalingon sa likud sa panabon sang pagkamaritorong sa kaugalingon, ginbahayag sang ila tapis himo sa dahon sang igos (Genesis 3:7). Bisan pa man indi nila kinahanglan magtago sa likud sang manabaw ukon taphaw nga balabag ukon pugong. Mga bihag na sila sang sala kag sang silot sang sala—bahin sang labing madako nga balabag nga natukod sa tunga nila kag sang Dios sa tion nga nagbatok sila. Subong mga kaliwat ni Adan tanan kita natawo nga nakagapos sa likud sining pareho nga balabag.⁹

ANG BALABAG

Mga espirituhanong patay kita, walay gahum nga magpalapit sa Dios paagi sa aton kaugalingon. Ang indi maagihan kag indi mabuntog nga balabag nagbilanggo sa aton. Halin sa pagkahulog ni Adan sa sala tubtub sa katapusan sang panahon wala sing tawo nga makalingkawas sa balabag. Tungud sa pagbuut ni Adan nga magpakasala, ang hukum sang Dios nagpatukod sang balabag—ang Dios lamang ang mahimong magkuha sini. Wala sing tawhanong panglimbasog ang mahimong makapagowa sa aton halin sa pagkabilanggo. Walay sapayan kon ano ang aton pagkamaabtik, kahibalo, kinaadman bahin sa pamatasan, gawi, katigayunan, ukon ano man nga mga kabangdanan, wala gid kita mahimo. Ara kita sa likud sang balabag, nahalayo kag nahamulag sa Dios. Kon wala ang diosnong pagpatunga kag pagbulig, tanan kita magaatubang sa paghamtang sang silot kag sa walay katapusan nga pagkahamulag sa Dios.

Ang kamatuuran amo nga ining balabag ara isa ka malain nga balita. Pinaagi sa isa ka lihok sang pagkadimatinumanon, ang tawo nalit-ag sa likud

nga hulot sang lawas sang tawo. Ang makasasala nga kinaiya naangkon sa kinaunahan ni Adan sa iya pagkahulog sa sala kag sunud sina ginpaloton nga panublion sa tanang katawhan pinaagi sa pagpanganak. Ang sangputanan pareho nga espirituhanong kamatayon kag bug-os nga pagkatampalasan sang tanang katawhan, wala lakip si Jesu-Kristo. Ang makasasala nga kinaiya nasakupon sang kasangkaron sang kabakod, kasangkaron sang kaluyahan, kag mga palakat batok sa balaod kag mga sulundan sang kaibog.

9. Thieme, *The Barrier* (2003).

sang balabag kag nahimong naulipon sa kinaiya sang sala. Apang paagi sa kaluwasan nga buhat ni Jesu-Kristo didto sa krus, Ang Dios nag-abri sang dalan ukon palaagihan sa tunga sang balabag sa paghatag kahilwayan halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala. Ini amo ang Ebanghelyo—ang labing maayong balita!

Ang Grasya Nakakita sang Pamaagi

Si Jesus nagsiling sa iya, “Ako amo ang dalan, kag ang kamatuuran, kag ang kabuhi, walay nagaabut sa Amay, kondi paagi sa Akon.”
(Juan 14:6, italiko gindugang)

Ang “kamatuuran” amo si Jesu-Kristo. Si Jesus nagsiling nga may katumanan kag katuyoan, Kon nakakilala kamo sa Akon, luwason Ko kamo. Mahimo kamo nga mga hilway. Ang pagkahibalo ukon pagkakilala kay Kristo nagasugod sa

“Magtoo kay Ginoong Jesus, kag maluwas ka,” (Mga Binuhatan 16:31a).

Kay bangud sa bugay naluwas kamo paagi sa pagtoo; kag ini indi inyo kaugalingon nga buhat, ini amo ang dolot sang Dios—indi bangud sa mga buhat, basi ang bisan sin-on ang tawo magpabugal.
(Mga Taga-Efeso 2:8-9)

Ang grasya libre nga gasa ukon regalo sang indi ikatakus nga kalooy sang Dios—ang tanan nga ang Dios hilway sa paghimo para sa katawhan sa pasikaran sang pagluwas nga binuhatan ni Jesu-Kristo didto sa krus. Ang pagtoo amo ang indi matakuson nga pagbuut sa pagtoo kay Kristo.

Ang kahilwayan nga ginhatac sa tawo nga nagtoo kay Jesu-Kristo may dakong kalainan sang pagkaulipon sadtong mga nagsalikway sa Iya. Ang mga hinimbahon nga balaodnon sang Israel naghatag sang labing maayo nga sunduganan sang pagkaulipon sa sala sa kalainan sang kahilwayan kay Kristo.

Ang Apat ka mga Pagkaulipon

Niyan nagsiling si Jesus sa mga Hudiyo nga nagtoo sa Iya, “Kon kamo magpadayon sa akon Pulong, kamo matuud gid nga mga gintoton-an nakon, kag kamo makakilala sang kamatuuran, kag ang kamatuuran magahilway sa inyo.” (Juan 8:31-32)

Si Jesus nagahambal sining mga pulong sa mga tumuluo sang ang pundok sang mga tumatan-aw [estambay] nagsugod sa pagpakiglalis sa Iya. Ining tigpamati nga mga Pariseyo kag mga manunulat, mga sakup sang hinimbahon nga kagamhanan sang Simbahan sang Israel. Kanunay nila ginasamok-samok ang aton Ginoo, ginapahimuslan ang kada higayon agud nga masaway kag maguba ang Iya dungog. Indi nila mapungan ining higayon para sa pagyamuhat ukon pagtamay: Si Jesus nagpamatuuud nga nagapahayag sa Pulong sang Dios (Juan 8:28b). Ang Iya kamatuuran amo ang kahilwayan halin sa pagkagapos sa sala kag tawhanon nga panan-aw. Ang wala nagtoo nga mga Pariseyo wala nakaintiyende sang Iya pagpakahulugan.

Sila nagsabat sa Iya, “Kami mga kaliwatan ni Abraham,” kag wala pa gid maulipon sa bisan kay sin-o. Paano bala nga nagasiling ka, ‘Hilwayon kamo?’” (Juan 8:33)

Jesus’ ang hinimbahon nga mga kaatubang ukon nagapakiglalis nagsabat nga may pagpanghambog: “Mga kaliwatan kami ni Abraham.” Ang mga Pariseyo nagpasigarbo nga may pagkamapahitas-on sa ila nga kaliwat. Mahambugon sila nahanungud sa ila paranublion. Indi bala sila halin sa kaliwat sang mga bantogan nga ulipon sang Ginoo? Indi bala ina pagpamatuuud sang ila espirituhanong pagkabililon?

Ang mga Pariseyo kag mga manunulat nagasalig sa ila panublion nga kaangtanan kay Abraham. Sa tinuud ang langit indi gid magsalikway sang kaliwat ni Abraham. Ang sunud nga mapasigarbuhon nga pamulong nagpahayag sang ila nga natuis nga panan-aw sang pagkamatuud: “Kami . . . wala pa gid maulipon sa bisan kay sin-o.”

Sa tion nga ginpahayag nila ini nga pagkatinikal ukon pagkawalay

nahibaloan sila sa matuud lang ara sa idalum sang apat ka nagkalainlain nga paagi sang pagkaulipon:

1. Naulipon sila sa ila kaugalingon nga pagkahaylo ukon pagkanahilabot sang kasugoan ni Moises. Ang kasugoan wala gid ginhataq subong pamaagi sang kaluwasan (Mga Taga-Galacia 2:16), apang ginhataq agud mapakita nga ang tawo makasasala kag nagakinahanglan sang manluluwas.¹⁰ Bisan pa ining mga hinimbahon nga mga Hudiyo matukibon nga nagatipig sang kasugoan para sa kaluwasan kag, ang nagsunud sina, natabo ang pagkaulipon sa pamaagi ukon palakat sang kasubayan sa balaod—ang kaluwasan paagi sa mga binuhatan.
2. Naulipon sila sa mahinimbahon nga pamaagi. Ang Palestina nagpalambo didto sa paghiusa sang relihiyon sang Hudiyo kag pamunoan—ang makapatay nga katinguban sang pagtolon-an kag panggamhanan. Ang tanan nga mga tawo nga nagabalibad sa pag-uyon sang pagkamahinimbahon nga pamaagi ginsalikway. Ang pinakapunoan nga katuyoan sang kasugoan ni Moises subong kabalaoran sang kahilwayan nakawang ukon nahimong wala sang pulus.
3. Naulipon sila sa Romanhon nga kagamhanan. Subong probinsya sang Roma, ang Hudeya nagatindog sa landong sang Romanhon nga agila. Ang kasundalohan sang Tiberius nga nagmartsa sa karsada sang Herusalem mga nagapadayon nga pahanumdum sang ila pagkabinihag ukon pagkabilanggo.
4. Kag sa katupusan, mga espirituhanong ulipon sila sa sala.

Daw ano ka talagsahon nga higayon para kay Ginoong Jesu-Kristo agud magduda sa panonto nga pahayag nga bag-o lang napamulong sining mga balaodnon. Paano bala ang nahanugud sa apat ka gatos ka mga tinuig sang pagkaulipon sa Ehipto? Paano bala ang nahanungud sa kapitoan ka mga tinuig sang pagkabilanggo sa Babilonia? Kon ang mga Hudiyo wala

10. Thieme, *The Blood of Christ* (2002), 11-14.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

gid naulipon bisan sa kay sin-o, paano nila mahimong mapatin-aw ang nahanungud sa kasundalohan nga ara napahimutang sa Herusalem.

Ang kadamoan nga nagdagsa amo ang pagkaulipon sa ila kaugalingon nga kasubayan sa balaod. Hunahunaa ang mga ginadili sa Adlaw sang Tingpahuway! Sa idalum sang balaodnon nga pagdili, ang tubo nga may litik nagasungaw ukon may nagalusut indi mahimong songsongan, bisan pa ang labing maayo nga bino ang nausik. Kon ang isa ka tawo maduslak sa Adlaw sang Tingpahuway, ang iya pilas indi mahimong bulngan kag ang matabo mahubsan siya sing dugo hangtod matatay. Wala sang buluhaton nga ginatugutan sa Adlaw sing Tingpahuway. Amo ini ang bug-os nga pagkaulipon sa relihiyon.

Ang mga ginadili sa Adlaw sang Tingpahuway makit-an sa ang *Mishnah* kag ang *Talmud*, ang mga libro nga may sulud sang katinguban sang pinulong nga kasugoan sang Hudiyo, mga masangkaron kag kaladlawan. Pananglitan, sa Adlaw sang Tingpahuway ang isa ka Hudiyo ginaindian sa pagluto sang it-log paagi sa pagtabon sini sang mainit nga balas. Sa dayag ang mga tawo nagapaningkamot sa paglikaw sa kasugoan batok sa pagluto sa Adlaw sang Tingpahuway. Kon ara ka sa panon nga panglakaton ukon biyahe sa adlaw sang Biernes halin sa isa ka banwa pakadto sa lain nga banwa kag nag-abot sa imo pakadtoan sang nagatunod ang adlaw, mahimo mo nga lugakan ang bugkos sang imo nga asno, apang ang karga ukon bantal sang imo asno indi mahimo nga kuhaon gawas kon mahulog ini sa duta. Sa sina nga kahimtang ang kargamento ukon lulan kinahanglan magpabilin sa duta tubtub matapos ang Adlaw sang Tingpahuway.

Layo sa pagkalinwas sang kasugoan ni Moises, ang mga Hudiyo mga naulipon sa kasugoan; mga naulipon sila sa ila mga tigpangulo ukon dakodako sang relihiyon; mga naulipon sila sang kagamhanan sang Roma. Si Jesus, bisan pa sina, magrasyahon nga wala nagsugilon sa bisan ano sining mga kahimtangan. Nagpunting Siya sa labing kinahanglanon nga hilisgutan—ang Ebanghelyo. Bisan pa man ang pasiuna sa Ebanghelyo amo ang Mga Taga-Roma 3:23, “Sanglit ang tanan nagpakasala kag nawad-an [nasipyat ukon wala nakaigo sa tunong] sang himaya [hingpit nga pagkamatarong] sang Dios,” si Jesus wala naghimo sang pakiglalis sang mga kaugalingon nga mga sala sang mga Pariseyo.¹¹

11. Thieme, *Witnessing* (1992), 16-20.

Kon tumuluo ka ni Jesu-Kristo kag nagahandum nga ang iban makakaplag kay Kristo subong Manluluwas, indi magpalagpak sa pagpalutaw sang ila mga kakulangan, sa ila mga malain nga kinaiya, sang ila mga kapakyasan. Kay may ara ka man mga sayup. Indi gid magpalambo sang ‘mas balaan kay sa imo’ nga pamatasan. Ang mahambugon, matarong sa kaugalingon nga tumuluo nagapalibog ukon nagapalisud nga intiyendihon ang pinakapunoang kinahanglanon nahanungud sang kaluwasan. Ang bugtong nga hilisgutan sa pagsangyaw ukon pagpaambit amo nga si Jesu-Kristo namatay subong halili para sa inyo mga sala kag para sa akon mga sala.

Apang ang Dios nagapakilala sang lya kaugalingon nga gugma sa aton, nga sang mga makasasala pa kita si Kristo napatay tungud sa aton [subong halili para sa aton] (Mga Taga-Roma 5:8)¹²

Si Jesu-Kristo sa lya gid kaugalingon nagpamatuud sa sini nga tion sang Siya nakig-atubang sa sinig mga mahinimbahon nga mga ditumuluo. Wala Siya nagpakighambal sa ila nahanungud sang ila pagkaulipon sa kagamhanan sang Roma—ang politikanhon nga hilisgutan; ang ila tawhanong pagkamatarong—ang kinaugalingong hilisgutan; ukon ang kasugoan ni Moises—ang hilisgutan sang pagkamahinimbahon. Mahimong nabatbat Niya sang masangkaron sa kada isa sini, apang imbis sina nagpamulong Siya sang kinaunahanhang pagkaulipon sang bilog nga katawhan—ang sala.

ANG KASULBARAN SA SALA

Ano Bala ang Sala?

Ang tawo nabun-ag sa sini nga kalibutan nga may tatlo ka mga paghampak batok sa iya: Ang kinaunahan nga sala ni Adan ginpaangkon sa tion sang pagkatawo; ang tawo nagpanubli sang kinaiya sang sala; kag ang

12. Si Kristo naghali sang lya kaugalingon didto sa krus para sa aton mga sala (2 Mga Taga-Corinto 5:14). [“Para sa aton”] sa Griyego amo ang pulong iga panglabot (huper), ginbatbat “sa bahin ni” ukon “subong halili,” dugang ang dynamo nga henitibo sang kaayohan halin sa ilis ngalan (ego). H. E. Dana and Julius R. Mantey, *A Manual Grammar of the Greek New Testament* (Toronto: The Macmillian Company, 1955), 111-12.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

tawo nagabuhat sang kaugalingon nga mga sala. Ang kinaunahan nga kaugalingong sala, ang kinaunahang sala ni Adan, ginpaangkon ukon linagda nga ginpakarga sa bilog nga katawhan. Sanglit nga si Adan nagtindog ukon nangatubang para sa katawhan, magatindog ta ukon mahulog kaupod niya.

Kay subong nga paagi sa pagkadimasinulunden sang isa ka tawo ang madamo ginpakamakasasala. (Mga Taga-Roma 5:19a).

Pinaagi sa lawasnon nga pagkatawo, nagpanubli ta sang makasasala nga kinaiya.¹³ Ang kabubut-on ni Adan amo ang taghimo sang sayup. Si Adan nangin dimatinumanon sa Dios sa Hardin paagi sa pagkaon sa ginadili nga bunga (Genesis 3:6-8). Si Adan nagpili magpakasala nga tungud sina nag-angkon sang makasasala nga kinaiya nga iya ginpalaton paagi sa pagpanganak ukon sa kaliwatan sang tanan nga mga katawhan. Amo ini ang buot silingon ni David sang siya nagsulat, “Yari karon, sa kalautan natawo ako” (Mga Salmo 51:5). Sa pagkabun-ag pinaagi sa naandan nga pagpanganak, si David nagpanubli sang makasasala nga kinaiya diin naghimo sa iya nga makasasala.

Ang magasunud amo nga, ang katawhan nahamulag sa Dios (Genesis 3:2-3; cf., Mga Taga-Roma 5:12). Ang pagkaara sang makasasala nga kinaiya sa tanang sakup sang katawhan naghimo sini nga indi mahitabo para sa kada isa ang pagtumbas sa hingpit nga pagkamaratarong sang Dios.

Ang makasasala nga kinaiya amo ang ginhalinan sang pagtintal sa kaugalingon nga sala; ang aton kabubut-on amo ang kabangdanan sang kaugalingon nga sala. Ang kaugalingong sala amo ang pagkadimatinumanon sa Dios kag sang lya ginpubutyag nga kabubut-on—bisan ano nga sa panghunahuna, nahambal ukon ginpamulong, ukon ginhimo nga buluhaton nga supak sa kinaiya kag talaksan sang Dios. Ang mga sala kanunay nga nagapunting sa kasupakan sa Dios, bisan pa nga ang mga ini nahilabot sa mga sayup batok sa kaugalingon ukon sa iban (Mga Salmo 51:4). Ang Bibliya nagapatin-aw sang kaugalingon nga mga sala paagi sa pipila ka mga kapulong ukon pareho sing buut silingon nga mga pulong.

13. Ang pulong *sala* sa kabilogan nagatudlo sa makasasala nga kinaiya kon gingamit sa Balaan nga Kasulatan subong isa lamang ka kanganan (Mga Taga-Roma 7:14).

1. Nawad-an sang himaya (Mga Taga-Roma 3:23);
2. Kalapanan ukon paglalis—pagsupak batok ukon paglapas sa kasugoan ukon balaod (Mga Salmo 51:1);
3. Paghimo kalapanan—kaugalingong kabubut-on labaw sa kabubut-on sang Dios (Josue 22:20);
4. Paglapas ukon sala (Mga Taga-Efeso 2:1);
5. Malinapason kag dimatinumanon—kapakyasan babin sa kasugoan ni Moises (1 Timoteo 1:9-10);
6. Pagkadimatoohon—ang isa lang gid ka dimapasaylo nga sala (Juan 8:24; 16:9).

Sa kalainan, pinaagi sa birhen nga pagkabun-ag, si Jesu-Kristo nagkari sa kalibutan nga wala sang ginpaangkon nga sala kag wala sang makasasala nga kinaiya. Dugang pa, nagpuyo Siya sa kinabuhi nga hilway sa kaugalingong sala agud nga mangin angayan subong hingpit nga Manluluwas sang katawhan.

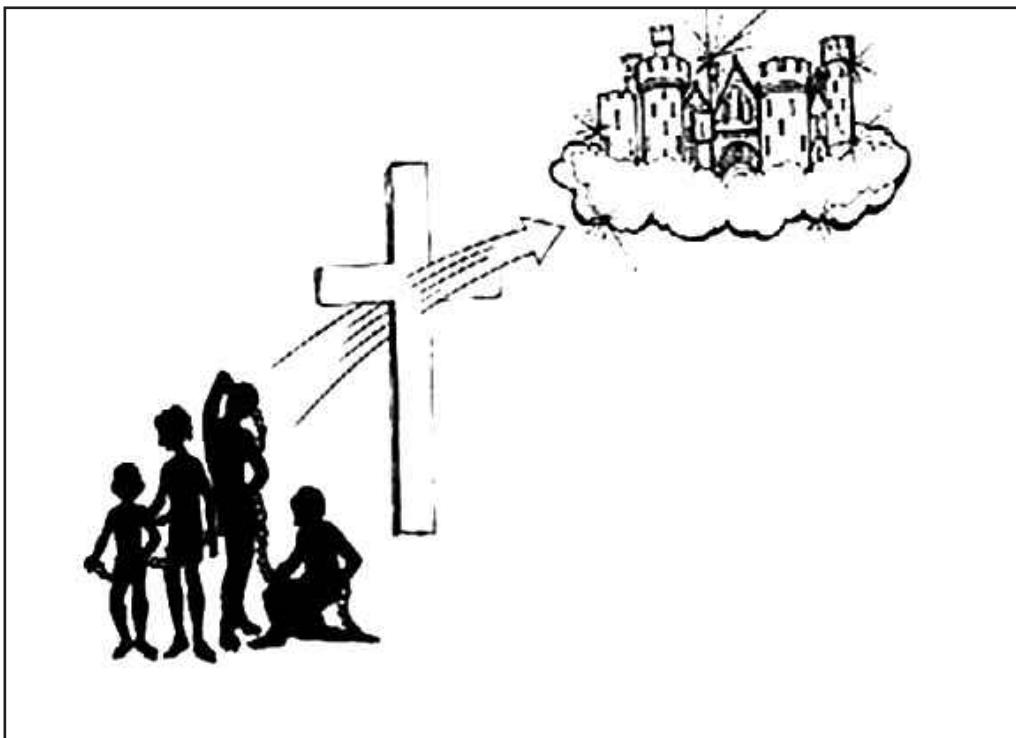
Sa Sulud sa Tiyanggihan sang Ulipon

Sa pagkawala labot ni Jesu-Kristo, kada sakup sang katawhan natawo sa sulud sang tiyanggihan sa ulipon sang sala. Ang bantugan nga bibliyanhong mga bayani subong kay Abraham, Moises, David, Daniel, kag si Apostol Pablo mga nasakup. Ang mga bantugan nga mga hinimbahon subong kay Mohammed, Buddha, Mahatma Gandhi, tanan nga mga Papa kag mga talahirong tigulang, subong man sa bilyon nga iban nga indi gid bantugan nga mga tawo tanan natawo nga mga ulipon. Walay sapayan sa kahimtang sang bisan sin-o sa panan-aw sang kalibutan, ang kada isa natawo sa sulud sang tiyanggihan sang ulipon. Si Jesus nagpahibalo sa mga Pariseyo sang ila pagkagapos sa sala.

Si Jesus nagsabat sa ila, “Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagasiling ako sa inyo, ang tagsatagsa nga nagapakasala ulipon sang sala.” (Juan 8:34)

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

“Nagapakasala” ukon “nagabuhat” isa ka partisipyo halin sa Griyego nga berbo ποιέω (*poieo*). Sang si Jesus naglantaw sa mga mata sa sining mga mainiton nga may kaugalingong pagkamatarong nga mga Hudiyo kag maghambal gamit ang madramahon nga sa karon nga panahon sang berbo sang *poieo*, ginpakibot Niya ining mga hinimbahon nga mga tigpangulo: “Mahimong magasiling kami wala gid kami magapos ukon maulipon ni bisan sin-o? Apang nagasiling ako nga kon nagpakasala kamo (ang unang klase sing may giagaran nga put-ong [sa mga pulong]—kag nabuhat ninyo ini), kamo ulipon sa sala.”

HALIN SA TIYANGGIHAN SANG ULIPON PADULONG SA KABUHING WALAY KATAPUSAN

Dayon naghimo Siya sang lain nga mahinungdanong pahayag:

“Ang ulipon [ditumuluo] wala nagapadayon sa panimalay sa

gihapon; ang anak [tumuluo] nagapadayon sa gihapon.” (Juan 8:35)

Ang mga ulipon indi takus ukon wala katungud sa pagpuyo sa balay sang ilo amo. Indi kita makapuyo sa balay kon ara ta sa tiyanggihan sang ulipon. Ang “palasyo” nga ara sa dibuho sa ibabaw nagalarawan sang kabuhi nga walay katapanan. Agud sa pagpuyo sina nga balay sa walay katapanan kinahanglan ta mahimong “mga anak sang Dios” (Juan 1:12).

Wala ta natawo subong mga anak sang Dios apang natawo sa pagkaulipon sa sala. Indi na gid ta makalingkawas halin sa pagkaulipon kaysa makahimo ta magbulig nga matawo nga lalaki ukon babayi. Ang ulipon wala sang katungud ukon mga pahigayon, wala sang katigayunan ukon puhunan; wala siya sang mahimo sa paghilway sang iya kaugalingon. Kon natubus man siya, isa ka tawo nga hilway na ang kinahanglan magpahilway sa iya.

“Gani kon ang Anak maghilway sa inyo, [ang unang klase sang may giagaran nga put-ong (sa mga pulong)—kag ginhimo Niya], matuud gid nga manginhilway kamo.” (Juan 8:36)

Ang punto tuman ka yano: Ang hilway nga tawo lamang ang mahimong makabakal sa kahilwayan sang isa ka tawo halin sa tiyanggihan sang ulipon. Sanglit nga ang isa ka tawo nabun-ag sa sini nga kalibutan sa gowa sang tiyanggihan sa ulipon sang sala amo ang pagkatawo ni Jesu-Kristo, Siya lamang ang hilway nga tawo nga amo ang makatubus sa aton sa walay katapanan. Ang bisan ano nga pagbakal, bisan pa man, may ara bili ukon presyo.

Ang Bili sang Pagpanabus

“Apang ina nga manalagna ukon ina nga manugdamgo sang mga damgo patyon, bangud nga nagpamulong siya sing pagpatalang batok sa Ginoo nga inyo Dios, nga nagpagowa sa inyo gikan sa duta sang Ehipto kag nagtubus [padah] sa inyo gikan sa balay sang

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

kahiulipnan, sa pagpalipas sa imo gikan sa dalanon nga ginsugo sa imo sang Ginoo nga imo Dios nga imo laktan.” (Deuteronomio 13:5a)

“Ginpanas ko subong sang gal-um nga madamul ang imo mga paglalis, kag subong sang gal-um ang imo mga sala; balik sa akon, kay gintubus [gaal] ko ikaw.” (Isaias 44:22)

Ang pulong “tubus” nagakahulugan “magbakal ukon magtubus ukon maglukat.” Ang Dios nagtubus, *gaal*, sa Isaias 44:22 “sa bayad sang ginhatac ukon ginpaigo nga bili.”¹⁴ Ang Dios nagbakal sang Israel halin sa pagkaulipon sang pareho lawasnon kag espirituhanon. Siya ‘nagtubus’ sa mga Hudiyo halin sa pagkaulipon sa Ehipto (Deuteronomio 13:5).¹⁵ Ang lawasnon nga kahilwayan nga gintinguha sang Dios para sa Iya ‘pinili nga katawhan’ sa Ehipto nagalarawan sang espirituanong kahilwayan nga Iya pagabaklon pinaagi sa pag-antos ukon pasakit sang Iya Anak. Didto sa krus ang Dios “nagpanas sang inyo kalapasan.” Nagsangkap Siya sang espirituanong pagtubus indi lamang para sa Israel apang para sa aton tanan.

Nga naghatag sang Iya kaugalingon subong nga gawad [lutroo] tungud sa tanan, nga ang pagpamatuud sini ginhatac sa nagakaigo nga tion. (1 Timoteo 2:6)

Si Kristo nagtubus [agorazo] sa aton gikan sa pagpakamalaut sang kasugoan, nga ginpakamalaut tungud sa aton [huper dugang ang henitibo nga pahimulus halin sa (ego) kaugalingon ukon pagkatawo, aton halili]—kay nasulat na, “Pinakamalaut ang tagsa nga nabitay sa kahoy.” (Mga Taga-Galacia 3:13)

Ining duha ka Griyego nga mga pulong sa Bag-ong Katipan, *lutroo* kag

14. Frances Brown, S. R. driver, and Charles A. Briggs, *A Hebrew and English Lexicon of the old Testament* (Oxford: Clarendon Press, 1951), 145.

15. Tubus amo ang kahulugan sang Hudiyo nga berbo *padah* sa Deuteronomio 13:5 sa diin naglakip sa ‘kinaunahanhang kaisipan sang pagbayad,’ bisan pa wala sang bili sa pagbakal nga ginbahayag ukon ginbayad sa bisan kay sin-o. *Ibid.*, 804.

agorazo, kaangay sa Hudiyo nga mga pulong padah kag gaal. Lutroo kag ang iya tiningub nga paigo nagapalutaw sa kaisipan sing pagbakal ukon pagtubus paagi sa pagbayad sang bili (Marcos 10:45; Tito 2:14). *Agorazo* kag iya tiningub nga paigo nagakahulugan “pagtubus ukon pagbakal sang kahilwayan sang ulipon.”¹⁶ Busa, ang pulong tubus nagadala sang matukion nga pagpaintiyende nga may kaangtanhan sa tiyanggihan sa ulipon sang sala.

Ang Ginoo lamang kag wala na sang iban mahimong magtubus sang katawhan. Ang bili nga ginbayaran agud sa pagtubus sa mga makasasala halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala amo ang paghalili nga kamatayon ni Kristo didto sa krus. Ang Dios nga Amay nagpaangkon sa Dios nga Anak “ang pagkamalapason [mga sala] naton nga tanan” (Isaias 53:6b). Tungud kay si Kristo ginhukman para sa tanan nga mga sala sang katawhan, ang pagpanubuuus gin-andam kag mapuslanon para sa bilog nga katawhan. Ang mga sala indi na gid balabag sa aton nga kaluwasan. Karon ang bisan sin-o mahimong makabaton sa kapuslanan sang pagpanubus—ang kapatawaran sang tanan nga mga sala nga nahimo sa wala pa maluwas—pinaagi sa pagtoo lamang sa kay Kristo lamang (Mga Hebreo 9:22).¹⁷

Ang Mga Hebreo 9:11-14, Bugna 1:5, kag madamo pa iban nga mga dinalan ang nagapatin-aw nga si Kristo tapos na nga nagtubus sa aton. Si Job nagsiling, “nakahibalo ako nga ang akon Manunubus nagakabuhi” (Job 19:25b). Sa Mga Taga-Galacia 3:13 “ang pagpakamalaut sang Kasugoan” nagapunting sa Kasugoan ni Moises, mga balaod diin bug-os nga nagapamatuud nga kada tawo makasasala. Wala gid sang makatipig ukon makasunud sang kada balaod sang kabalauran ukon kalagdaan ni Moises.

16. William F. Arndt and F. Wilbur Gingrich, *A Greek-English Lexicon of the New Testament* (Chicago: University of Chicago Press, 1979), 12.

17. Ang mga sala sa wala pa maluwas wala ginpatawad didto sa krus, apang sa tion sang kaluwasan. Ang silot lamang sang sala amo ang napapas sa makaisa kag para sa tanan didto sa krus. Ang paghalili nga kamatayon ni Kristo nagtuman sang pagpanubus, apang indi ang kapatawaran. Tan-awa ang Thieme, *The Barrier*, 4-6.

Ang mga sala sa wala pa maluwas wala ginpatawad didto sa krus, apang pinaagi sa pagpanumbalik nga pamaagi . Tan-awa ang Thieme, *Rebound and keep Moving!*

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

Sa Iya [nga kay sin-o] may pagtubus kita paagi sa Iya dugo [ang pagluwas nga binuhatan ni Kristo didto sa krus], [ang nadangatan] nga amo ang kapatawaran sang aton mga paglapas, suno sa kamanggaran sang Iya bugay. (Mga Taga-Efeso 1:7)

ANG KWARTA INDI MAKABAKAL SANG PAGPANUBUS

Ang palaagihan sang inyo katubsanan ginpatin-aw sa 1 Pedro.

Kamo nakahibalo nga gintubus kamo, indi sang madinulunton nga mga butang subong sang pilak ukon bulawan, gikan sa walay pulus [walay hinungdan] ninyo nga paggawi nga napanubli gikan sa inyo mga ginikanan. (1 Pedro 1:18)

“Nakahibalo” kinahanglan mahimo nga imo sanglitanan tungud kay ang kaalam sa panudlo sang Bibliya amo ang pinakamataas nga kinahanglan unahon ukon kinahanglan tagaan sang pagtalupangud sa Kristohanong pagkinabuhi. Ang Dios naghimo sang kasangkapan para sa kada tumulo agud makahibalo kag makaintiyende sang kada panudlo sa Bibliya sa Pulong sang Dios.¹⁸ Ang tumulo indi makapasinati sang grasya sang Dios ukon makaabante padulong sa espirituhanong pagkahamtong kon wala ang panudlo sang Bibliya. Ang unang Pedro 1:18-19 nagamando nga ang tumulo makahibalo sang panudlo sa Bibliya nahanungud sa pagpanubus.¹⁹

Una, ang pagdili: Kita “wala gintubus sang madulunton nga mga butang”—balaligya nga indi pangwalay katapusan. Ini nga mga butang ginpatin-aw sang mas pihoh subong sang “pilak kag bulawan,” ang mabaton nga bayad sang sinaradto ukon karaan nga kalibutan ukon panahon.

Ang kwarta makabakal sang indi maisip nga mga butang apang ang kwarta indi makabakal sang kalipay, gugma, ukon mga abyans. Labaw sa tanan, ang kwarta indi makabakal sang kaluwasan. Ang kwarta indi makapahilway sa bisan sin-o halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala, ni ang mga katigayunan nga napanag-iya makahilway sa aton halin sa walay

18. Thieme, *The Trinity*, 35-39.

19. Tan-awa ang Dugang sa basahon A.

pulus, malapason nga kinabuhi.

Mga pipila ka gatusan ka balaodnon nga sinaradtong batasan ginpahamutang sa Israel isa ka pamaagi sang kaluwasan kag pagkaespirituhanon pinaagi sa buhat nga nangin bug-os nga supak sa parehong Pulong sang Dios kag sang grasya sa pagpalakat sang lya plano.²⁰ Ang Israel may ara sang mahimayaong panublion sang grasya halin sa Daan nga Katipan nga nahimong malain tungud sang relihiyon kag pagkabalaodnon.

Ikaduha, ang matin-aw kag dayag: Si Pedro matin-aw nga nagpahayag sang bili sang pagtubus para sa pagbakal sang aton kahilwayan.

Kondi sang hamiling dugo ni Kristo, subong sang kordero nga walay kasawayan kag walay dagta. (1 Pedro 1:19)

ANG TULUMANON NAGAPAHAYAG SANG PAGKATINUUD SANG PAGPANUBUS

Ang mga Hudiyo nga amo ang nagdawat sini nga sulat nakaintiyende sang matin-aw sa paanggid nga ginhimo ni Pedro sa tunga ni Jesu-Kristo kag sang sa dayag perpetkong halad nga karnero nga gingamit sa Lebitanhong mga halad. Ini nga karnero walay sayup kag indi angayan nga mamatay. Apang, suno sa tulumanon sang Daan nga Katipan, kinahanglan ini mamatay.

‘Kag ibutang niya [ang tighalad] ang iya kamot sa ulo [pagpakilala] sang iya halad kag ihawon ini sa ganhaan sang layanglayang nga tilipunan; kag ang mga anak ni Aaron nga mga sacerdote magwisik sang dugo sa ibabaw sang halaran palibot.’ (Levitico 3:2)

Pinaagi sa pagbutang sang iya kamot sa ulo sang karnero, ang tawo nga nagdala sang halad malarawanon nga nagbalhin sang iya mga sala sa karnero. Samtang ang tighalad nagapatay sang karnero kag ang pari nagtipon kag nagwisik sang dugo, ang mga tawo nagasaulog kag nagatoon

20. Thieme, *The Barrier, 22-25; Giving: Gimmick or Grace? (1990); Rebound and Keep Moving!*

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

sang panudlo sa Pulong sang Dios nahanungud sang pagpanibus. Ang halad nalarawan daan kag nahulagway sang palaabuton nga pagpamayad ni Kristo para sa mga sala.²¹ Ang dugo sang karnero naghalili sa bili nga pagabayaran ni Kristo para sa aton katubsanan halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala.

Ang tanan nga butang ginapaputli sang dugo, kag sa walay pagpaagay sang dugo walay kapatawaran sang mga sala. (Mga Hebreo 9:22b)

Ini nga tulumanon nagapahayag sang mahinungdanon nga pamaagi: ang binuhatan ni Kristo didto sa krus ginbahayag sa kada panahon (Tito 2:11).

Ang paghalad sang karnero amo ang makahuluganong makit-an nga bulig. Sanglit nga ang Manluluwas wala pa nagkari, ang karnero nagahalili sa Manluluwas. Subong nga ang karnero malarawanon nga nagkarga sang mga sala, busa ang kordero sang Dios mahimong sa palaabuton nga adlaw magabayad sa bili sang pagpanibus para sa tanan nga mga sala paagi sa iya kamatayon (Isaias 53:7-11). Ang bili sa pagbakal indi ang iya tiniuid nga dugo, tungud kay wala Siya nagpaagay sang dugo hangtod sa kamatayon didto sa krus, ni amo ato ang iya lawasnon nga kamatayon, tungud kay natapos Niya ang trabaho sang kaluwasan sa wala pa Siya namatay sa lawas (Juan 19:30).²² Ang bili sa pagbakal sang kaluwasan amo ang dugo ni Jesu-Kristo—ang paanggid sa iya paghalili sa espirituhanong kamatayon. Si Kristo nahamulag halin sa kag ginsalikway sang Amay didto sa krus (Mga Salmo 22:1; Marcos 15:34) sang ginpas-an Niya ang aton mga sala (1 Pedro 2:24). Ang iya nagsunud nga lawasnong kamatayon nagtanda sa katumanan sang iya trabaho sang kaluwasan didto sa krus kag kinahanglanon sa iya pagkabanhaw.

Ang karnero masiling nga “wala sang kasawayan” ukon hingpit tungud

21. Ang pagpamayad amo ang tanan nga natuman para sa aton kaluwasan pinaagi sa paghalad nga kamatayon ni Jesu-Kristo didto sa krus. Ang pagpamayad naglakip sang pagpanibus, kag sang pagpanglukmay.

22. Tan-awa ang dugang sa basahon B; kag amo man sa Thieme, *The Blood of Christ*.

kay sa paanggiran nagahalili ini kay Jesu-Kristo nga amo ang wala gid sang sala. Ang hingpit nga karnero malarawanong nagpas-an sang mga sala nga tulumanon sa Daan nga Katipan. Sa Bag-ong Katipan, ang hamili nga dugo ni Kristo nahimong hinanas nga pamulong nga nagapunting sa paghalad sang pang-antos ni Kristo para sa mga sala sang bilog nga katawhan.

“Ang Kordero sang Dios” nagtubus ukon nagbakal sang kahilwayan halin sa sala (Juan 1:29). Si Jesu-Kristo nag-abri sang masangkad nga ganhaan sa tiyanggihan sang ulipon. Apang ang kabubut-on sang kada ulipon kinahanglan magasabat sa pagpahilway. Ang mga ulipon magabuut ukon magahimo desisyon sa pagbiya ukon sa pagpabilin sa sulud sang tiyanggihan sang ulipon. Kon bisan sin-o nga ulipon magapili sa pagbiya paagi sa pagtoo lamang sa kay Kristo lamang, magakuha ukon makaagum siya sang “dalangpan sa Iya.”

Ang Ginoo nagatubus sang kalag sang Iya mga alagad; wala sing bisan sin-o sang mga nagadangup sa Iya nga tagudilian. (Mga Salmo 34:22)

Ang kaluwasan libre! Ang pagtubus libre! Ang kabangdanan nga ang kaluwasan libre tungud kay may isa ka tawo nga nagbayad sang bili. Kinahanglan may isa ka tawo gid nga magbayad.

Ang Abri nga Ganhaan

Sa isa ka tion sa imo kinabuhi nagsalig ka sa pamaagi sang imo hunahuna nga ginatawag pagtoo. Mahimong magasiling ka, “rasyonalista ako [pagtoo nga ngaagad sa pangatarungan kag indi sa Pulong sang Dios]; nagaagad ako sa kasinatian.”²³ Apang wala ka nagsugod sa pagkaplag sang kalibutan pinaagi sa pangatarunan ukon kasinatian. Nagsugod ka subong isa ka bata nga gamit ang pagtoo subong pinakaunahan nga pamaagi sang hunahuna. Gintudloan ka nga ang kalangitan asul, ang sagbot berde. Ang ido amo ang ido kag ang kuring amo ang kuring tungud kay may isa ka tawo nga nagpakilala sina para sa imo. Ang imo maestro nagsiling, “May ara pungsod nga ginatawag England.” Wala ka gid nakakadto didto ni nakakita

23. Thieme, *The Plan of God*, 2.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

sa pungsod. Nagatoo ka nga ara ang England tungud kay nagasalig ka sa pagkabatid kag pagkatnuud sang imo maestro. Mahimong nagdumili ka sa pagtoo sa ginsiling niya, apang wala mo ginhimo. Ginbaton mo ang kamatuuran paagi sa pagtoo. Amo ini ang pamaagi sang kada isa sa pagsugod sang pamaagi sang pagtoon, subong nga ang pagtoo amo ang kinaunahan nga pamaagi sang hunahuna ukon kaisipan.

Pinaagi sa pagtoo magabaton ta ukon magasalikway sa kon ano ang ginatudlo sang Bibliya. Pinaagi sa pagtoo magabaton ta ukon magasalikway [sa kamatuuran] nga si Kristo nagbakal sang aton kahilwayan halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala, nga ang gapos sa sala nabugto na, kag nga ang ganhaan sa kahilwayan sa karon abri na. Mahimong toohan ta ining mga kamatuuran nga nakatukod sa gahum kag kamatuuran sang masaligan nga Pulong sang Dios.

Bisan pa man si Kristo nag-abri sang ganhaan, mahimong pilion ta ang pagpuyo sa tiyanggihan sang ulipon sa walay katapusan. Ang pagpalagyo sa tiyanggihan sa ulipon sang sala nagagamit sa paglihok sang pag-uyon sang kabubut-on sa aton nga babin: Magabiya ta paagi sa aton kaugalingon nga pagbuut. Amo ina ang kabangdanan ngaa ang Balaan nga Kasulatan nagasiling “magtoo.” Ang kaluwasan hilway nga ginsangkap sa walay bayad paagi kay Jesu-Kristo, apang kinahanglan ta batonon ini paagi sa pagtoo lamang.

Apang sa tanan nga nagbaton sa Iya, nga nagtoo sa Iya ngalan, ginha- tagan sila Niya sing gahum sa pagkamangin-anak sang Dios.
(Juan 1:12)

“Ako amo ang ganhaan; kon ang bisan sin-o nga tawo magsulud paagi sa akon, maluwas siya, kag magsulud kag magagowa kag makakita sing halalbon.” (Juan 10:9)

Kon abi lang ang isa ka tawo nakakita sang isa ka pundok sang mga tawo nga nagapuyo sa tiyanggihan sang ulipon nga ang ila mga gapos mga nahubad na. Nagpahibalo Siya sa ila, “Hilway na kamo. Lakat! [magbiya na kamo]” Magsabat sila, “Gaposa kami liwat. Indi namon luyag magbiya!” Gani nagpabillin sila nga nagapos sang kadena, subong sang sobra kadamo

nga mga ditumuluo nga nagapadayon nga nakandaduhan sang kadena, sang nagadumili nga kabubut-on.

Si Jesu-Kristo amo ang ganhaan padulong sa kahilwayan halin sa tiyanggihan sang ulipon. Sa makaisa nga makita ta inang abri nga ganhaan, ang tanan ta nga pagahimoon amo ang pagbiya sa pagkaulipon. Kasami, may ara kalibog sa sini nga punto. Daw ano bala kadamo ang puno sang balatyagon nga mga pahayag ang aton nabatian sa maayo nga tuyo apang natalang nga mga Kristohanon nga naghandum sa pagpahayag ukon paambit ‘sang kaagi ukon panghitabo’ sang tion sang kaluwasan? Ang pahayag kasami nagalakip sang madramahong yugto. Ang panghitabo basi subong sang mga nagasunud: “Didto ako, nagapatihulog sa akon ayroplano pagkatapos nga maluthang sang kaaway nga ara sa duta. Samtang ang parasut ukon parakayda nagaabri naaninag ukon nakita sang akon mga mata ang akon kinabuhi. Nahinumduman ko ang Balaan nga Kasulatan nga kasami ginakutlo sang akon iloy.

Ang nagatoo sa lya wala ginatagudilii; ang wala nagatoo natagudilian na, bangud nga wala siya magtoo sa ngalan sang bugtong nga Anak sang Dios.” (Juan 3:18)

Ginsiling ko, ‘Oh Dios, nagatoo ako kay Kristo.’ Samtang nagalutawlutaw ko padulong sa duta, nabatyagan ko nga luwas ako kag nahibaloan ko makalingkawas ako sa mga pagtilaw. May ara ako dako nga kalinawan ukon paghidait sa hunahuna. Nagabatyag ako sang pagkatalagsahon.

Ang iban nga tumuluo nga makabati sining mahimayaon nga kaagi basi magsiling, “Karon hulat sang kadali lang. Nagsalig man ako kay Kristo, apang wala ako sang subong ka talagsahon nga kaagi. Wala ko *nakabatyag* sang makatilingalahan kag talagsahon. May ara ako kaluya sina nga tion kag pagkatapos indi gid maayo ang akon pamatyag. Basi wala man gid ako naluwas tungud kay wala ko nabatyagan ang kon ano iya nabatyagan.” Kag bisan pa sina isa naman ka tumuluo ang maghunahuna, “Sang nagtoo ako kay Kristo wala ako sang masadyahon nga kadasig. Wala ako sang makakurulba ukon masadyahon nga kaagi. Nagalingkod lang ako sa simbahan. Basi pa lang indi gid ako Kristohanon!”

Sa diin bala ang Bibliya nagasiling nga kinahanglan may ara ka

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

masadyahon nga kadasig, labing makatalandog ukon makapaukay sa balatyagon nga kaagi agud maluwas? Kon ano man ang imo nabatyagan sa pagkadto pinaagi sa ganhaan indi mahinungdanon; ano bala ang mahinungdanon amo nga ang pag-agì mo pinaagi sa ganhaan. Ang kulbahinam nga mga panghitabo mahimong ara mahimong wala, indi gid sinugo. Magpunting sa kon ano ang nahimo ni Kristo. Amo ina ang mahinungdanon. Si Kristo nagpulot sang sulukton ukon kwentahunon didto sa krus. Wala na gid sang nabilin nga himoon kondi ang pagbaton sang iya pagkamagrasyahon.

May ara isa lamang ka ganhaan, isa lamang ka dalan padulong sa Dios (Juan 14:6). Kon sa ano bala nga pamaagi kita makaabot sa ganhaan mahimong lain, apang kinahanglan ta tanan magaagi pinaagi sa ganhaan. Magasulud kita pinaagi sa pagtoo lamang kay Jesu-Kristo. Kon ano man ang aton mabatyagan pagkatapos mahimong mag-agad sa aton kahimtang sang panglawas, aton pagkatawo, aton kahimtang sang panginabuhi, ukon ano man nga mga kabangdanan. Ang kaluwasan, bisan pa, nagaagad sa isa ka kabangdanan lamang: Magtoo kay Ginoong Jesus, kag maluwas ka.” (Mga Binuhatan 16:31).

Kon kinahanglan ta makabatyag sang katingalahan ukon bisan pa lain agud maluwas, nyan nagakinahanglan ta tanan sang makatalandog nga kaagi. Apang ang subong sini indi amo nga kahimtangan. Sa pagsalig sa aton balatyagon nagasalikway ini sang pagkamatuud sa pagkamatay ni Kristo agud maghilway sa aton. Wala kita sang mahimo agud maagum ang aton espirituhanong kahilwayan. Si Kristo naghimo sini tanan!

Kon ang tawo magabaton sang kahilwayan sang kabuhi nga walay katapusan pinaagi sa balatyagon, niyan ang kaluwasan mahimong may kinutuban sa mga atong makahimo lamang sang makatalandog nga kaagi. Bisan pa sina, kon ang kaluwasan walay kinutuban, bukas para sa tanan—nga amo gid man—niyan ang pagbaton sang kaluwasan bukas para sa tanan. Ang yabi amo ang pagtoo, isa ka katigayunan ukon panag-iya sang kada sakup sang katawhan. Ang pagtoo kinahanglan may natungdan—si Jesu-Kristo. Ang pagtoo kay Kristo amo ang tanan ukon bug-os nga ginakinahanglan sang kada isa agud makaagi sa ganhaan padulong sa kabuhi nga walay katapusan.

Isa Para sa Tanan

Usisaon ta ining bayad sang sala nga ginatawag ‘walay kinutuban nga pagpamayad.’²⁴ Isa sa teyolohiya nga pamulong, walay kinutuban nga pagpamayad sa yano nagakahulugan nga si Kristo namatay subong halili para sa mga sala sang kada tawo—sang nag-agì, sa karon, kag sa palaabuton.

Kay ang gugma ni Kristo nagagahum sa amon, kay ginakilala namon nga ang isa napatay [subong halili] tungud sa tanan; busa ang tanan napatay kag napatay Siya tungud sa tanan, agud nga ang mga nagakabuhi indi na magkabuhi nga sa ila kaugalingon kondi nga sa lya nga tungud sa ila napatay kag nabanhaw. (2 Mga Taga-Corinto 5:14-15)

Nga amo, nga ang Dios ara kay Kristo nga nagapasag-uli sang kalibutan sa lya kaugalingon, nga wala nagaisip sa ila sang ila mga paglapas. (2 Mga Taga-Corinto 5:19a)

Nga si Kristo “namatay para sa tanan” ginpahayag sa makaduha sa bersikulo 14 kag 15. Sa makadali nga panahon ang tanan nga mga sala sang kada tawo nga magakinabuhi ginpas-an ni Jesu-Kristo: Gindala Niya tanan sa lya kaugalingon nga lawas.

Siya gid nagdala [nagpas-an] sang aton mga sala sa lya lawas sa kahoy, agud nga kita mapatay sa sala kag magkabuhi sa pagkamatarong. Bangud sang lya mga pilas nag-ayo kamo. (1 Pedro 2:24)

Indi ka magpunting ukon magtudlo sa mga sala sang bisan sin-o sa sini nga tion. Paghunahuna lamang sang imo kaugalingon nga mga sala. Ano bala nga mga sala ang imo nahimo sa nag-agì? Ano bala kadamo ang mga sala nga imo ginahimo sa karon? Ano bala nga mga sala ang imo

24. Tan-awa ang Dugang sa Basahon C

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

pagahimoon sa palaabuton? Mahinumduman mo pa bala ang kinaunahan mo nga sala? Kon matinud-anon ka sa imo kaugalingon, kinahanglan mo pagaangkonon ang mga indi maisip nga mga sala nga sa panan-awon wala sang katupusan. Mahimong mahunahunaan mo, "Wala ko nakahimo sinang madamo nga mga sala. Maayo gid ako iya nga tawo." Basi indi mo makilala ano bala ang nagagahum ukon nagahan-ay sang sala, apang indi ina ang makakuha ukon makapalayo sa imo sa lit-ag.²⁵ Ang punto amo nga ang kada sala nga imo mahimo ginpas-an ni Kristo samtang nagabitay Siya didto sa krus.

Nga nagatulok kay Jesus nga pangulo kag manughimpit sang aton pagtoo, nga tungud sa kalipay nga ginbutang sa Iya atubang nagbatas sang krus, nga namatay sang kahuluy-an [sa pagpas-an sang mga sala]. (Mga Hebreo 12:2a)

Ikaw ang kalipay nga ginhan-ay sa atubangan ni Kristo. Sa kaugalingong pagkatawo nagbayad Siya para sa imo mga sala. Ginhimo man Niya ini para sa kada sakup sang katawhan. Ang ikaduhang Pedro 2:1 nagpahayag nga si Kristo namatay bisan pa tungud sa mini nga mga magtutudlo. Ang aton Manluluwas wala sang ginbilin bisan isa; ang pagbayad tuman kag bug-os. Amo ina ang walay kinutuban nga pagpamayad.

Kag Siya amo ang katumbasan tungud sa aton mga sala, kag indi lamang tungud sa aton kondi man tungud sa mga sala sang bug-os kalibutan. (1 Juan 2:2)

Kay ang aton paglaum nahamtang sa Dios nga buhi, nga amo ang Manluluwas sang tanan nga tawo, labi na gid sang mga nagatoo. (1 Timoteo 4:10b)

Ang walay kinutuban nga pagpamayad may sa laktod nga paggamit sa kinabuhi sang tanan nga nagdawat sa bayad ni Jesu-Kristo. Kon magalakat kita pagowa sa ganhaan sa tiyanggihan sang ulipon pinaagi sa pagtoo

25. Thieme, *Rebound and Keep Moving!*, 15-17.

lamang sa kay Kristo lamang, indi na kita kinahanglan magpaulipon sa makasasala nga kinaiya. Ang pagdumala sang makasasala nga kinaiya sa aton kinabuhi napildi na sang pagpuno sang Balaan Espiritu (Mga Taga-Efeso 5:18), ang ginhalinan sang gahum para sa Kristohanon nga kinabuhi. Mabalik kag mapadayon ta ang pagpuno sang Balaan Espiritu pinaagi sa paghinganlan sang aton mga sala didto sa Dios nga Amay (1 Juan 1:9).²⁶

Ang Katapusang Paghukum

Sa pagtoon sang pagbatbat sining makapalisang nga paghukum hinumduma ang isa ka butang: ang pulong sala wala gid ginhisgutan. Ang sala indi gid hilisgutan ni sa kaluwasan ukon sa Katapusang Paghukum. Ang bilog nga kabayaran ginhimo para sa sala; ang paghalili nga binuhatan ni Kristo nagpapha sang balabag sang sala sa tunga sang Dios kag tawo. Ang walay kinutuban nga pagpamayad nagahatag sa tanang katawhan sang ganhaan padulong sa mga kaayohan sang pagpanubus ni Kristo. Ngaa bala, nga, tuman kadamo ang mga nagabalibad sa pagsulud pinaagi sa ganhaan padulong sa kahilwayan halin sa makasasala nga kinaiya kag espirituhanon nga kamatayon? Ginapalabi nila ang magsalig sa ila kaugalingon nga maayong mga binuhatan kay sa grasya sang Dios. Ang bibliyanhong katinawan sang Katapusang Paghukum nagalarawan sang ilang kabuangan.

Ang lya pag-agda sa bilog nga katawhan amo ang, "Biya sa tiyanggihan sa ulipon sang sala." Sa ano nga pamaagi? Pinaagi sa pagtoo kay Kristo nga amo ang nagbayad sa silot tungud sa aton mga sala kag sa sala sang bilog kalibutan. Si Kristo ang aton halili; busa, magsalig lamang sa lya binuhatan. Sa katapusan, kada sakup sang katawhan magaatubang sini nga hilisgutan: Magasalig ka bala sa binuhatan ni Kristo—ang pagpanubus kag ang walay kinutuban nga pagpamayad—ukon magasalig ka bala sa imo kaugalingong tawhanon nga mga binuhatan, ang imo maayong binuhatan?

Madamo nga mga tawo nagatoo sa maayong mga binuhatan nga amo ang kabangdanan ukon talaksan sang kaluwasan. Ining binutig

26. Ibid., 11-13, 18-24.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

nga pangdani ni Satanas ginpalungtad sa bisan ano nga pamaagi sang mga nalibog nga mga tawo kag hinimbahon nga mga kapunungan, lakip ang ginatawag nga mga ebanghelyohanon. Mahimong nakabati ka na sang ebanghelista nga nagwali nahanungud sa Katapusang Paghukum, madramahong nagahukum sang pipila ka dayag nga mga sala. Nagasinggit siya, “Nahinumdum bala kamo sadtong malaw-ay nga mga sala nga inyo nahimo! Ang Dios magatawag sa imo agud manabat sini!” May mga pagkuririit kag pag-agulo sa tunga sang mga tagpalamati kag sa dungan mangagho nga magahunahuna sila, “Nahimo ko ina!”

Wala na sang madugang pa sa kamatuuran! Ang Dios indi na maghisgot sa mga sala sang ditumuluo sa tion sang Katapusang Paghukum. Ang balaod sang doble nga katalagman kinahanglan magamit—indi ka mahimong mahusay sa makaduha para sa pareho nga krimen. Sanglit nga ang kada sala ginhukman na didto sa krus (1 Pedro 2:24), kag sanglit nga si Kristo amo ang hukum sa Katapusang Paghukum (Juan 5:22), indi Siya mahimong maghisgot sadtong ginhukman na.

Niyan nakita ko ang dakong trono nga maputi kag Siya [si Jesu-Kristo] nga nagalingkod sini; gikan sa Iya atubangan ang duta kag langit nagpalagyo, kag walay nakita nga duug nga sa ila. (Bugna 20:11)

Sa Balaan nga Kasulatan ang maputi nagalarawan sang pagkamarong. Sa Iya una nga pagkari si Kristo, nga wala gid nakasala sa Iya pagkatawo, ginhukman tungud sang aton mga sala. Apang sa halangdon maputing trono Siya amo ang matarong nga hukum. Ang solo nga mga tawo nga nagpalagyo ukon nagalikaw sa sini nga paghukum amo ang mga ditumuluo—mga tawo nga wala gid nagtoo kay Kristo subong ila Manluluwas sa bilog nila nga kinabuhi.²⁷ Pagabanhawon sila agud mag-atubang sa Iya sa tion sang paghukum.

Kag nakita ko ang mga patay [espirituhanong patay nga mga ditumuluo], ang dalagko kag ang magamay, nga nagatindog sa

27. Ang Dios nagapasalig nga kada sakup sang katawhan may ara tupong nga higayon agud magtoo kay Jesu-Kristo subong Manluluwas. Tan-awa ang Thieme, *Heathenism* (2001)

atubangan sang trono, kag ang mga tolon-an ginbuklad. Ang isa naman ka tolon-an [lain nga sahi] ginbuklad, nga amo ang tolon-an sang kabuhi. Kag ang mga patay ginhukman bangud sa nasulat sa mga tolon-an, suno sa ila binuhatan [erga, “binuhatan”]. (Bugna 20:12)

Sa duug sang paghukum may ara duha ka mga tinipigan nga mga libro ukon mga tolon-an. Ang isa amo ang libro sang kabuhi diin nagalakip sa ngalan sang kada tawo nga nagtoo kay Kristo. Ang talagsahong dagway sang libro sang kabuhi amo nga sa ginsuguran ang tanan nga sakup sang katawhan ginlista. Bisan pa man sina, ang kada isa nga mapatay nga wala nagtoo kay Kristo subong Manluluwas, panason ang iya ngalan (Mga Salmo 69:28; Bugna 3:5; cf., 1 Juan 5:5). Ang ikaduhang tinipigan nga libro amo ang libro sang binuhatan, mga hinugpong kag hinugpong nga lista sang mga “binuhatan” ukon “trabaho” sang ditumuluo nga sakup sang katawhan.

Talupangda nga ang ditumuluo nga nabanhaw, ginatawg nga “patay,” ginhukman suno sa ila binuhatan, kag indi suno sa ila mga sala. Sa sini nga kabilogang kahulugan ang mga binuhatan wala nagapaintiyende sang kaugalingon nga sala tungud kay ang mga sala sang tanang katawhan ginpaangkon kay Kristo didto sa krus kag ginhukman na. Busa, ang mga sala indi gid amo ang talaksan para sa sumborg ukon dimanda sa Katapusang Paghukum. Ang paghukum sa sala sang ditumuluo nakatukod ukon nagaagad lamang sa tawhanong binuhatan, ang solo nga ‘maayong’ mga binuhatan nakabukas para sa pag-usisa kag paghukum. Ngaa man? Kon ang isa ka ditumuluo magasalikway sa binuhatan ni Kristo, ang ara lamang sa iya amo ang iya mga maayong binuhatan agud saligan subong isa ka halili. Ining mga binuhatan indi gid mahimong makatumbas sa hingpit nga pagkamatarong sang Dios.

Kay kami tanan nanginsubong sang isa nga dimatinlo, kag ang tanan namon nga pagkamatarong subong sang panapton nga nadagtaan. (Isaias 64:6a)

ANG KAHIMTANGAN NI CHARLIE BROWN

Si Brown, C., nagatindog sa atubangan sang hukum sa langit, si Ginoong Jesu- Kristo. Ang langitnong eskribyente nagbukas sa B nga lista sa libro sang kabuhi apang nakit-an nga ang ngalan ni Charlie napanas na; namatay siya nga wala nagtoo kay Kristo subong Manluluwas. Bisan pa sina, ang makadani kag talagsahon nga kadamoon sang maayong binuhatan nakasulat para kay Charlie sa libro sang binuhatan.

Si Charlie Brown nakilala subong isa ka malampuson nga negosyante. Tungud sa iya kapisan sa trabaho kag pagkamautokan sa pagdumala may natipon siya nga mga manggad. May maayo siya nga tagiposoon kag mahinatagon, nagahatag siya sang dako nga kantidad sang kuwarta sa madamo nga mga nagkinahanglan tungud sang iya gugma kag kalooy, subong man nagabulig sa madamong mapuslanon nga kabangdanan. Wala gid siya nagakalipat sa pobre kag sa nagakinahanglan. Nagpasakup siya sa simbahan kag nagpatukod sang bag-o nga simbahan. Si Charlie nangin madungganon nga tigpangulo sang iya lomulupyo kag malampuson sa madamong binuutan nga paninguha. Sa tawhanon nga panan-aw matuudtuud siya nga talagsahon. Ang lista sang iya maayong binuhatan malaba kag talagsahon.

Isa ka milyon duha ka gatos seyetentay-singko ka libo tatlo ka gatos kag biyente-kuwatro ka maayong binuhatan ang nasulat sa libro sang binuhatan sa idalum sa ngalan ni Charlie Brown. Daw ano ka makasinahan nga bili! Si Charlie nagpangabudlay sa pagtrabaho! Nangin talagsahon siya nga maayong tawo. Sa hunahuna ni Charlie ining labing dako nga tinipon sang maayong binuhatan malayo kaayo sa bisan ano man nga kapakyasan. Sa walay duhaduha ang langit magaabri sang masangkad kag si Charlie pagabatunon nga may pasigarbo.

Pagkamasinulub-on para kay Charlie, ang tanan nga maayong binuhatan sa kalibutan indi makaabri sang ganhaan padulong sa langit.

Ginluwas Niya kita indi bangud sa mga buhat nga aton nahimo sa pagkamarong, kondi sa gahum sang Iya kalooy, paagi sa paghugas sang bag-ong pagkatawo kag pagbag-o sa Balaan Espiritu

[espirituhanong pagkabun-ag]. (Tito 3:5)

Ang iya basahon nga kwintahan sang 1,275,324 nga mga binuhatan ang tanan gindugang sa tawhanong pagkamatarong, ang ginatawag minus-R. Ang iya sobra nga pagpangabudlay wala nakapanas sang iya utang sa Dios; sa gihapon nawad-an siya sang hingpit nga pagkamatarong sang Dios, plus-R. Kon si Charlie angayan nga magaupod sa Dios sa walay katapusan, kinahanglan siya makaangkon sang plus-R. Ang katawhan makabaton sang pagkamatarong sang Dios sa isa lamang ka pamaagi: pinaagi sa pagpaangkon sa tion nga siya magtoo kay Kristo subong Manluluwas (1 Mga Taga-Corinto 1:30).

Kay ano bala ang ginasiling sang Kasulatan? “Si Abraham nagtoo sa Dios, kag naisipan [ginpaangkon ukon ginpasalig] ini sa iya nga sa pagkamatarong.”(Mga Taga-Roma 4:3)

Kag sa wala nagapangabudlay kondi nagasalig sa nagapakamatarong sa didiosnon, ang iya pagtoo ginaisip nga sa pagkamatarong. (Mga Taga-Roma 4:5)

Para kay Charlie kag sa kada ditumuluo didto sa Katapusang Paghukum ni Kristo ulihi na kaayo. Ang patigayon halin sa pagkaulipon padulong sa kahilwayan kinahanglan tani nahimo sa bilog nga panahon sang iya kinabuhi diri sa kalibutan.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

Sa subong sini nga pamaagi makit-an ang laragway sang balanse ni Charlie sa libro sang mga binuhatan kon ipaanggid sa kay Joe Brown. Ang tumuluo nga ang balanse nagapabilin sa libro sang kabuhi.

NGALAN	MGA KATUNGDANAN		MGA DUNGOG	BALANSE
	MGA SALA	MAAYONG BINUHATAN		
Ditumuluo		56 -R	Wala	Paghukum
BROWN, C. (Ditumuluo)		1,275,324 -R	Wala	Paghukum
Ditumuluo		8,430 -R	Wala	Paghukum
Ditumuluo		2,345,776 -R	Wala	Paghukum
Ditumuluo		3,456 -R	Wala	Paghukum
Ditumuluo		3,232,554 -R	Wala	Paghukum

LIBRO SANG MGA BINUHATAN

NGALAN	MGA KATUNGDANAN		MGA DUNGOG	BALANSE
	MGA SALA	MAAYONG BINUHATAN		
BROWN, C. (Tumuluo)		1,875,224 -R	Wala	Paghukum
Tumuluo		278,217 -R	+ R	KALUWASAN
BROWN, J. (Tumuluo)		2,182,413 -R	+ R	KALUWASAN
Ditumuluo		1,000,481 -R	Wala	Paghukum
Tumuluo		418 -R	+ R	KALUWASAN
Tumuluo		2,232,548 -R	+ R	KALUWASAN

LIBRO SANG KABUHI

Sanglit nga si Kristo namatay subong halili para sa tanan nga mga sala didto sa krus, ang mga sala nakuha halin sa ling-on sang mga katungdanan ukon utang. Ang maayong mga binuhatan ni Charlie ginlista sa ling-on sang katungdanan ukon utang. Gindugang gihapon sila sa minus-R. Ang minus-R indi gid mahimo nga magpakig-upod ukon magpakig-ambit sa hingpit nga pagkamatarong sang Dios. Si Charlie nagakinahanglan sang plus-R sa ling-on sang mga dungag ukon kita. Kon si Charlie nagtoo lamang kay Kristo pinaagi sa pagtoo lamang imbis nga isalikway Siya, ang iya kwentahunon nabalanse tani. Ang basahon nga kwintahan ni Charlie ara sa pula ukon utangan. Magabaton siya sang paghukum sa talaksan sang iya kaugalingong mga maayong binuhatan.

Wala sang tumuluo, lakip si Joe Brown, nga makita didto sa Katapusang Paghukum. Ang langit magaabri para sa iya sumala sa mga kita ukon katigayunan sang plus-R sa tion sang kaluwasan nga nasulat sa libro sang kabuhi. Ang iya tawhanong mga maayong binuhatan pagagub-on sang kalayo didto sa pulungkoang hukmanan ni Kristo (1 Mga Taga-Corinto 3:11-15).²⁸

Kon ang mga ebanghelista kag mga pastor walay sayup tani makasiling sila, “Ang kada maayong binuhatan nga mahimo sang bisan sin-o nga ditumuluo pagadalhon didto sa Katapusang paghukum agud sa pagpamatuud nga, subong sina kamaayo sila sadto, indi sila igo kamaayo para sa Dios. Ang solo nga binuhatan nga makapaabri sa ganhaan sang langit amo ang binuhatan ni Jesu-Kristo didto sa krus—ang pagtibus kag ang walay kinutuban nga pagpamayad. Ang solo nga pagkamatarong nga ginabaton sang Dios amo ang lya kaugalingong pagkamatarong, plus-R, nga ginpaangkon sa punto sang pagtoo lamang sa kay Kristo lamang.

Ang Dimapasaylo nga Sala

May ara isa lamang ka sala sa diin si Kristo indi mahimong mamatay—

28. Gilayon sunud ang pagkabanhaw (pagsabnit) sang Simbahan, ang tanang tumuluo sa panahon sang Simbahan pagatiponon sa nabanhaw nga mga lawas agud pagabanabanaon ang ila pagkinabuhi diri sa kalibutan. Ang mga binuhatan sang tawhanong kaayo—kahoy, sagbot, dagami—pagkaunon sang kalayo; ang binuhatan sang diosnon kaayo—bulawan, pilak, bilihong bato—magapabilin (1 Mga Taga-Corinto 3:12). Ang diosnong kaayo matuman sang tumuluo nga napun-an sang Balaan Espiritu. Ang mga tumuluo mahatagan padya sa langit suno sa diosnong kaayo. (1 Mga Taga-Corinto 3:14).

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

indi ini ang pagpamatay; indi ini ang pagtawag sa imo utod buang (Mateo 5:22). *Ang pagsalikway kay Jesu-Kristo subong Manluluwas amo ang dimapasaylo nga sala.* Si Kristo indi mahimong mamatay para sa pagsalikway sang iya kaugalingon. Siya lamang ang dalan padulong sa kaluwasan, kag ang pagpanghiwala sa iya nagahukum sa ditumuluo padulong sa walay katapusan nga pagkahamulag sa Dios kag walay katapusang paghukum.

“Kay walay kaluwasan sa bisan kay sin-o nga iban, kay walay iban nga ngalan sa idalum sang langit nga ginhatac sa mga tawo nga paagi sa iya kinahanglan kita maluwas.” (Mga Binuhatan 4:12)

“Ang nagatoo sa Anak may kabuhi nga walay katapusan; apang ang wala nagatuman sa Anak indi makakita sang kabuhhi, kondi ang kasingkal sang Dios nagapabilin sa iya.” (Juan 3:36)

Si Charlie Brown nakahimo sang dimapasaylo nga sala. Pagabanhawon siya kaupod ang tanang ditumuluo sa katapusan sang istorya sang katawhan. Pagkatapos sang Katapusang Paghukum magaabot ang iya makalilisang nga silot.

Kag ginhatac sang mga dagat ang mga patay [mga ditumuluo] nga yara sa iya, ginhatac sang Kamatayon kag Hades ang mga patay nga yara sa ila, kag ginhukman [Katapusang Paghukum] ang tagsa ka tawo suno sa iya binuhatan [erga, mga maayong binuhatan]. Niyan ang Kamatayon kag Hades gintagbong sa linaw nga kalayo. Ini amo ang ikaduhang kamatayon, ang linaw nga kalayo; kag kon ang bisan sin-o nga wala makita ang iya ngalan nga nasulat sa tolon-an sang kabuhi, gintagbong siya sa linaw nga kalayo. (Bugna 20: 13-15)

Kay sa bisan sin-o nga magasalikway kay Kristo subong Manluluwas, ang iya ngalan panason sa libro sang kabuhi kag pagatgbong siya sa linaw sang kalayo sa walay katapusan.

Diin ang ila ulod wala pagkapatay, kag ang kalayo wala pagkapalong. (Marcos 9:48)

“Kag ini sila magakadto sa silot nga walay katapusan, apang ang mga matarong sa kabuhi nga walay katapusan.” (Mateo 25:46)

“Ang nagatoo sa lya wala ginatagudilii; ang wala nagatoo natagudilian na, bangud nga wala siya magtoo sa ngalan sang bugtong [ginpanganak nga talagsahon] nga Anak sang Dios.” (Juan 3:18)

Ang kinaunahan pangisip nga natukiban sa aton pagbanabana sang Katapusang Paghukum amo nga: Ang bugtong nga sala sa diin ang ditumuluo magabaton sang paghukum amo ang dimapasaylo nga sala—ang pagsalikway kay Jesu-Kristo subong Manluluwas. Ang kaugalingong sala indi gid hilisgutan; ginbayaran sila didto sa krus.

ANG SILOT SANG SALA GINSULBAR

Kay ang bayad sang sala kamatayon, apang ang bunayag nga dolot sang Dios kabuhi nga walay katapusan kay Kristo Jesus nga aton Ginoo. (Mga Taga-Roma 6:23)

Busa subong nga paagi sa isa ka tawo nagsulud ang sala sa kalibutan kag paagi sa sala ang kamatayon, kag gani ang kamatayon naglaton sa tanan nga tawo kay ang tanan nakasala. (Mga Taga-Roma 5:12)

May dalanon nga daw matarong sa tawo, apang ang iya katapusan mga dalanon sang kamatayon. (Mga Hulubaton 14:12)

Kon ang “kamatayon” ginsugilon, sa walay pagduhaduha magahunahuna ka sang lawasnon nga kamatayon; bisan pa sina, ang lawasnon nga kamatayon indi amo ang silot sa sala.

“Apang gikan sa kahoy sang pagkilala sang maayo kag malaut dili ka magkaon sa iya, kay sa adlaw nga magkaon ka sa iya, mapatay ka nga totoo [sa pinulong ukon sa tukma, sa pagkamatay matuudtuud kamo nga mapatay].” (Genesis 2:17)

Kon ang silot nangin lawasnon nga kamatayon, sunud sina si Adan kag si Eba kuntani lawasnon nga nagkalamatay sa tion nga nagkaon sila sang bunga sa hardin. Nahibaloan ta halin sa Balaan nga Kasulatan (Genesis 3:6-5:5) nga nagkinabuhi sila sa madamo nga mga tinuig pagkatapos sang ilang kinaunahan nga pagkadimatinumanon. Gani, ang silot nangin labaw ka malain—espirituhanong kamatayon. Si Adan kag Eba wala na sang ikasarang sa pagpakig-upod sa Ginoo.

Sang ang Ginoo nagpakita sa Harden pagkatapos si Adan kag Eba nagkaon sang bunga, nagtago sila. Ang Dios sa Iya grasya nag-untat sang pagkahipos kag gintawag sila, “Diin kamo?” (Genesis 3:9). Syempre, ang Dios sa pagkamatuuud nakahibalo kon diin sila—Siya nakahibalo sa tanan, ang Dios nagpamangkot tungud kay gusto sang Dios nga si Adan kag Eba makaintiyende ngaa ara sila sa kon diin ara sila.

Sa gilayon si Adan naghambal, sa may pagkatonto nga ginduhol ang basol. Kon sa bagay, Dios, Imo ni tanan sala. Ginhatag Mo ang babayi kag ginhatag niya ang bunga; gani, Imo ini sala kag iya man sala” (Genesis 3:12). Si Adan nagalikaw sa katungdanan para sa iya kaugalingon nga pagbuut pinaagi sa ‘pagduhol sa pagbasol.’ Sunud sina ang Ginoo nag-atubang sa babayi nga nagakumod nga nagareklamo. “Indi gid ni iya akon sala; ining ginalam nga sapat nga ginhatag Mo sa akon—ang man-og” (bersikulo 13). Subong sa nakita ninyo, ang pagduhol sang basol indi bag-o nga pagbaylo. Apang si Adan kag Eba makatalupangud nga may katungdanan sila nga atubangon sa Ginoo sang ila pagbuut ukon desisyon (Gen 3:16-19).

Si Adan kag Eba sa sina nga panahon patay sa espiritu tungud sang ilang sala sang pagkadimatinumanon. Sa kadugayan mapatay man sila sa lawas. Apang, ang Dios sa Iya grasya magasangkap sang pamaagi para sa ilang agud sa paghatag bag-onng kinabuhi sa kalag ukon ‘matawo liwat’ sa panahon sang ilang kinabuhi diri sa kalibutan. Ang matawo liwat amo ang espirituhanong pagkatawo ukon pagkabun-ag, kaparehong pulong ukon

kapulong sang kaluwasan pinaagi sa pagtoo lamang sa kay Kristo lamang nga madangatan amo ang kinabuhing walay katapusan. Ang Genesis 3:15 nagtagna sang palaabuton nga Manluluwas, ang paagi sang kaluwasan ni Adan kag Eba. Ang Mga Salmo 22 nagapatin-aw kon sa ano nga pamaagi si Kristo magabayad sa silot sang sala kag magakuha sa hilisgutan sang espirituhanong kamatayon sang tawo.

Ang mga Kasakit ukon Pag-antos sa Pagbayad

Dios ko, Dios ko, ngaa bala ginbayaan mo ako? Ngaa bala tama sa Imo kalayo sa pagtabang sa akon, kag sa mga pulong sang akon pag-ugayong. (Mga Salmo 22:1)

Si Jesu-Kristo nagsinggit sini nga mga pulong didto sa krus (Mateo 27:46; Marcos 15:34). Kinutlo Niya ining Balaan nga kasulatan para sa aton kaayohan. Si Jesu-Kristo bug-os nga nakahibalo ngaa ang Amay nagasalikway sa lya. Ang Amay nagsalikway sa lya agud nga ang sala sang katawhan mahimong mapaangkon sa lya kag mahukman didto sa krus. Magatuman ini sang katuyoan sa diin matawo Siya sa sini nga kalibutan. Sobra kamakalilisang ini nga paghukum sa walay sayup nga pagkatawo ni Kristo nga ginpahayag Niya ang lya paghigwaos pinaagi sa pagliwatliwat sining Mga Salmo ni David. Ang Hudiyo nga pulong para sa “pag-agulo,” **שְׁאָגָה** (*sheagah*), nagapahayag nga ang aton Ginoo nagsinggit tungud sa kasakit sang diosnong paghukum.

Agud sa paghatag bili ngaa bala si Jesu Kristo nagsinggit, kinahanglan ta usisaon kon ano ang natabo sa aton Ginoo sa wala pa ang lya pag-antos didto sa Golgota (“ang kalabera,” ang duug sang kamatayon). Si Jesus nagpailub lamang sa anum ka dimakatarungan nga paghukum ukon pagbista.²⁹ Gintuyo sang mga tawo nga magbinutig nahanungud sa lya apang si Jesu-Kristo nagpabilin nga nagahipos lamang. Wala Siya nagsupak kag nagpaktulantugi sa mga mini nga sumborg ukon kiha (1 Pedro 2:23). Sang natapos na sang korte ang pagkuha sang saysay ukon pahayag, ang dimanda indi mahimong ipadayon tungud kay ang dili tinuud nga mga

29. Thieme, *King of Kings and Lord of Lords* (2004), 1-27.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

saksi wala nag-uyon.

Bisan pa sina, ang pagdumot sa hingpit nga Dios-tawo dili mabangbang. Ang mga sakup sang korte amo naman ang nagsumbag, nagtunglo, nagtampalas, kag nagdupla sa lya (Mateo 26:67; Marcos 14:65). Si Jesu-Kristo nabakol sang mga dosena kag mga dosena ka higayon paliwatliwat. Ang Isaias 52:14 nagasugilon sa aton nga nabakol Siya sang sobra nga ang dagway sang lya nawong nahimong indi makilala.

Sang ulihi, gin-ubahan Siya sang mga Romanhon kutub hawak, ginhigtan ang lya mga kamot sa ibabaw sang lya ulo, kag ginlampusan Siya, sa matuud ginpanitan Siya nga buhi sang latigo. Ang Romanhon nga mga sundalo naggammit sang mastix, isa ka higut nga gintapikan sang gagmay kag matalum nga bukog, metal kag mga pudpud nga mga botelya ukon metal ukon bukog—bisan ano nga butang nga makapilas.

Bisan pa sa makalilisang sining mabangis walay kalooykag dimatarong nga pagtagad, si Jesu-Kristo wala gid nagbungat sang tingog ukon gahod, wala gid Siya nagpagowa sang lya tingog agud magsinggit sa kasakit, wala gid nagtugyan sa wala nagkaangay nga kanerbyos. “Kag subong sang oveja ukon karnero nga apa sa atubangan sang iya manuggunting, sa amo wala siya nagtikab sang iya baba” (Isaias 53:7b; cf., Mga Binuhatan 8:32). Pagkatapos sang mga paghanot, subong sang Romanhon nga pamatasan, ginpahiran nila sang asin ang lab-as kag dugoan nga likud ni Jesus agud sa pagsunog sang pilas. Nagpadayon sila sa pagtamay ukon pagyamuhat sa lya (Marcos 15:17-22); gindala nila Siya sa duug sang kamatayon kag ginlansang didto sa krus.

Samtang nagabitay Siya sa krus, ang kahapdi kag kasakit mangutngut kaayo. Ang lya mga bukog hinayhinay nga nagabulag sa lya mga lutalutahan. Walay puas ukon dili malukmay ang makakuga nga pagluyluy sa kabug-aton sang lya lawas. Siya ang katim-osan sang kasakit. Bisan pa sa makaisa wala gid Siya nagtiyabaw—tubtub sa tungang adlaw nga ang adlaw nagatadlong na sa ibabaw sang ulo. Sa dayondayon ang bungyod nalikupan sang diosnon nga kadulum (Marcos 15:33). Sa idalum sinang pagluum, ang pagsinggit naggowa halin sa baba ni Jesus. Wala sa mga nag-agipalibutan nga sumbag, tampa, panikal, pasakit, kag kangutngut kaayo ang naghatag kabangdanan agud Siya magsinggit.

Ngaa bala, pagkatapos ni Kristo nalahutay sa hipos ang mga inoras nga pasakit, sa kinatapusan nagtugyan siya sa pagtiyabaw sa sini nga tion? Ano bala ang indi mahanduraw sa hinali nga kabaylohan nga naghimo sa lya pagsinggit? Ang imo mga sala, ang akon mga sala, kag ang sa nag-ag, sa karon, kag sa palaabuton nga mga sala sang bilog kalibutan nabubu sa lya. Ari ang wala nasugilon nga kasakit nga naghinali sang lya pagtiyabaw. Ang Dios nga Amay nagsalikway sa lya. Nadula ang pagpakig-upod ni Jesus sa Amay kag namatay sa espiritu. Ngaa man? Tungud kay “Apang Balaan Ka” (Mga Salmo 22:3).

Ang pagkabalaan sang Dios nag-impon sang lya pagkamatarong kag katarungan. Ang pagkamatarong sang Dios nagakinahanglan sang pagbulagay sa tunga Niya kag sang mga sala nga ginpaangkon kay Kristo. Ang Dios nga Amay nagtultul sang lya hingpit nga katarungan kay Kristo, nagpaangkon sang tanang tawhanong mga sala sa lya kag ginhukman Siya subong halili para sa katawhan.

Siya [Jesu-Kristo] nga wala makakilala sang sala ginhimo Niya [Dios nga Amay] nga nanginsala tungud sa aton [subong halili], agud nga kita manginpagkamatarong sang Dios sa lya [kon magatoo kita kay Kristo] (2 Mga Taga-Corinto 5:21).

Sa Mga Salmo 22:6 si Kristo nagsiling, “Apang ako ulod.” May pipila ka Hudiyo nga mga pulong para sa ulod, apang ini nga pulong (*tolaa* תולעת) may ara matin-aw nga pagpaintiyende. Ang dugo sang *tolaat* ginatipon para sa paghimo sang pula nga tina sang sinaradto nga kalibutan. Ang mga kalupo sang mga hari mga gintina sining nihit kag bililhon nga tina. Ang Mga Salmo 22:6 nagalarawan kay Jesu-Kristo subong isa ka ulod, ginkusukuso didto sa krus sang aton mga sala. Subong nadangatan sang pagkusukuso sa lya, kita nga mga nagtoo magasuksook sang mga kalupo sang mga hari. Ang nabanhaw nga Jesu-Kristo amo ang Hari sang mga hari kag Ginoo sang mga ginoo (1 Timoteo 6:15; Bugna 17:14; 19:16) kag ang mga tumuluo magapakig-ambit sang lya pagkahari sa walay katapusan (2 Timoteo 2:11-12).

Ang unang anum ka bersikulo sang Mga Salmo 22 naghan-ay sa larawan sang binuhatan ni Kristo didto sa krus nga nagwagtang sang utang para

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

sa silot sang sala. Amo ini ang ginatawag nga pagpamayad [sa mga sala]. Si Kristo namatay sa espiritu—nahamulag kag ginsalikway sang Amay--agud nga ikaw kag ako basi indi na gid mahamulag sa Dios liwat. Ang iban pa nga dalanon nahanungud sa pagpamayad makit-an sa Bag-ong Katipan:

Nga napanas Niya ang mando nga sinulat sa mga pagsulundan [kalig-unan sang utang sa English certificate of debt] nga batok sa aton; ini ginkuha Niya, nga ginlansang ini sa krus. (Mga Taga-Colosas 2:14)

Isa sang labing makahuluganong mga paanggid sa Bibliya nga “Nga napanas Niya ang mando nga sinulat sa mga pagsulundan [kalig-unan sang utang sa English certificate of debt].” Ang Greyigo nga pulong “kalig-unan sang utang,” *χειρόγραφον* (*cheirographon*), isa ka balaodnon nga pulong para sa katungdanan sa pananalapi. Ang Dios nagkuha sang aton katungdanan. Ang pamangkot amo ini, Ano bala ang aton utang sa Dios subong mga sakup sang katawhan? Utangan ta sa Iya sang hingpit nga pagkamarong, bug-os nga pagkamarong, plus-R. May ikasarang bala kita pagbayad sini? Indi! Indi gid kita makasugata sina nga katungdanan. Ang aton katigayunan pirmi lang kulang. Ara kita sa tiyanggihan sa ulipon sang sala, nakaplagan ang aton kaugalingon sa pareho nga kahimtangan subong kay Charlie Brown. Sobra sa isa ka milyon nga maayong mga binuhatan indi igo. Gindugang ini sa minus-R kag ang minus-R indi makabayad sang aton utang.

Kinahanglan may isa nga magbayad; ang pagbayad kinahanglan matabo. Sa bersikulo 14 nagasiling, sa pulong, “Natabo sa makaisa kag para sa tanan napanas ang utang.” Ginbatbat ko ang hugpong sang mga pulong “sa makaisa kag para sa tanan” sanglit ang Griyego aorist nga partisipyo (*exaleipsas*) nagatimaan sang tagal ukon kadugayon nga nagpakanunay subong nagapadayon nga lihok. Ang makasaysayan nga panghitabo sang krus natabo sadtong mga A.D. 30, apang ang pagkamalampuson sini napalapnag sa tanan bisan pa sang panahon sa diin sila nagkinabuhi.

“Ginkuha” amo ang perpetkong panahon sa berbo. Si Kristo nagkuha sa silot sang sala pagowa sa dalanon sadtong nagligad nga ang nadangatan amo ang aton utang dumalayon nga nakuha. Ang Dios nagpanas sa utang pinaagi sa paglansang sini sa lya krus.

SI KRISTO NAGKUHA SANG BALABAG

Ang tawo ara sa isa ka kilid sang balabag kag ang Dios sa pihak nga kilid. Ang tawo indi mahilway halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala kon wala ang Dios nga magakuha sang balabag.³⁰ Hunahunaon ta ang balabag subong nga anum ka mga tisa.

1. Ang unang tisa sa balabag, *sala*, nakuha pinaagi sa pagpanubus kag walay kinutuban nga pagpamayad.
2. Ang ikaduhang tisa, ang *silot sa sala*, nakuha pinaagi sa pagbayad
3. *Lawasnon nga pagkabun-ag ukon pagkatawo*. Ang tawo ginbun-ag sa lawas nga buhi apang patay sa espiritu, nahamulag sa kag walay ikasarang sa pagpakig-upod ukon pagpakig-ambit sa Dios. “Kag ginbuhi Niya kamo bangud sa mga paglapas kag mga sala” (Mga Taga-Efeso 2:1).
4. *Ang tawhanong pagkamatarong*. Bisan sa daw ano kamaayo sang tawo, ang iya tawhanong pagkamatarong bug-os nga indi mabaton sang Dios. “Kay kami tanan nanginsubong sang isa nga dimatinlo, kag ang tanan namon nga pagkamatarong subong sang panapton nga nadagtaan” (Isaias 64:6a).
5. *Kinaiya sang Dios*. Ang lya diosnon nga kinaiya. Ang tawo indi gid makatupong sa diosnon nga kinaiya sang hingpit nga Dios. Wala bisan isa nga subong kamaayo sa Dios. “Walay bisan sin-o nga nagahimo sang maayo, bisan isa lamang” (Mga Taga-Roma 3:12b).
6. *Kahimtangan sang Tawo kay Adan*. Kay subong kay Adan

30. Thieme, *The Barrier*.

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

ang tanan nagkalamatay" (1 Mga Taga-Corinto 15:22a). Ang pagkahulog ni Adan sa sala kag sunud sina espirituhanong kamatayon wala lamang nagapadili angay sang tanang katawhan sang pagpakig-upod sa Dios, apang sa amo man nagapugong sa kadugayon sang lawasnong kinabuhi sang katawhan.

Ini nga mga tisa makuha man paagi sa binuhatan ni Kristo didto sa krus. Busa, ang aton lamang nga panghunahuna nahanugud kay Kristo nagahukum sang aton walay katapusan nga palaabuton. Wala gid kita sing mahimo agud sa pagdani ukon paghukum sina nga buwas damlag. Si Kristo lamang ang nagpahilway sa aton halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala.

**ANG BALABAG
ANG MGA SULIRAN:**

~~SALA~~

Isaias 64:6b; Mga Taga-Roma 3:23

~~SILOT SA SALA~~

Mga Taga-Roma 5:12; 6:23a

~~LAWASNONG PAGKABUN-AG~~

Genesis 2:17; cf., Mga Taga-Roma 5:12; Mga Taga-Efeso 2:1

~~TAWHANONG
PAGKAMATARONG~~

Isaias 64:6a;
Mga Taga-Roma 9:30-33

~~KINAIYA SANG DIOS~~

Isaias 46:9b; cf., 64:6b;
Mga Taga-Roma 8:8

~~KAHIMTANGAN KAY ADAN~~

1 Mga Taga-Corinto 15:22a

**BINUHATAN NI KRISTO
ANG MGA KASULBARAN:**

PAGPANUBUS

Mga Taga-Efeso 1:7; 1 Pedro 1:18-19

WALAY KINUTUBANG

PAGPAMAYAD

Mga Taga-Corinto 5:14-15;
1 Timoteo 4:10

PAGBAYAD

Mga Taga-Colosas 2:14

**NATAWO LIWAT SA ESPIRITU-
HANONG KINABUHI**

Juan 3:1-18

PAGPAANGKON

1 Mga Taga-Corinto 1:30; 2
Mga Taga-Corinto 5:21

PAGLUKMAY

Mga Taga-Roma 3:22-26
1 Juan 2:2

KAHIMTANGAN KAY KRISTO

1 Mga Taga-Corinto 15:22b;
2 Mga Taga-Corinto 5:17

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

Apang ang Dios nagapakilala sang lya kaugalingon nga gugma sa aton nga sang mga makasalala pa kita si Kristo napatay tungud sa aton [subong aton halili]. (Mga Taga-Roma 5:8)

Ang kada tawo nabakal halin sa tiyanggihan sang ulipon sa tuman kadako nga bili—ang kamatayon ni Kristo. Kada isa sa aton kinahanglan maggamit sang aton kabubut-on agud sa pagbaton ukon pagsalikway sang libre nga regalo ni Kristo. Isa ka pagbuut sang pagtoos kag magagowa kita sa ganhaan sa tiyanggihan sang ulipon subong isa ka sakup sa pamilya sang Dios sa walay katapusan (Juan 1:12; Mga Galacia 3:26).

KAHILWAYAN KAG ESPIRITUHANONG PAGTUBO

Pagkatapos sang kaluwasan ang aton mga pagbuut wala pa natapos. Ang Kristohanon nga kinabuhi isa ka nagasunudsunud nga mga pagbuut. Subong mga tumuluo mahimong gamiton ta ang aton kahilwayan sa walay pagduhaduha ukon pagdili nga mga pamaagi. Ang walay pagduhaduha nga kabubut-on nahanungud sa bibliyanhong kamatuuran isa ka maayong pagbuut sa diin nagadangat sa espirituhanong pagtubo pinaagi sa mapinadayunong pagpamati, pagtoon, kag paggamit sang panudlo sa Bibliya sa aton kinabuhi. Ang pagdili nga kabubut-on nahanungud sa bibliyanhong kamatuuran isa ka malain ukon tampilasan nga pagbuut sa diin nagadangat sa mapinadayunon nga pagkaunudnon ukon pagkakalibutanon, ang pagdumala sang makasasala nga kinaiya sa kalag, kag ang pagbaliskad—ang pagkaguba sang Kristohanong kinabuhi.³¹

Sa karon nga mga adlaw, madamo nga minilyon sang mga Kristohanon ang mga wala sang pagpaketana ukon nagadumili sa Pulong sang Dios. Wala gid sila nakaintiyende ukon nagalihok sa diosnon nga panan-aw, ang kasarang sa paghunahuna kag paghimo sang mga pagbuut halin sa malig-on nga katukuran sang panudlo sa Bibliya. Ini nga mga tumuluo nagahunahuna lamang sang tawhanong panan-aw kag mga madali madani sa mga madamo nga mga mini nga panudlo kag sa mga pagtolo-

31. Thieme, *God the Holy Spirit vs. The Sin Nature* (2013), 21-27; Thieme, *Reversionism* (2000).

an nga supak [sa pagtoo]. Bisan pa nga nalikawan nila ang silot sa sala pinaagi sa pagtoo kay Kristo, magamay lamang nga bahin sang ilang kinabuhi ang nahimuslan nga napun-an sang Balaan Espiritu ukon nagatoon sang panudlo sa Bibliya. Nagpabilin sila nga mga bata wala nagtubo, “lapsag kay Kristo” (1 Mga Taga-Corinto 3:1).

Sa isa ka bahin, ang labing makalolooy walay kalipay nga mga tawo sa kalibutan amo ang mga Kristohanon nga nagpili sa pagsalikway sang panudlo sa Bibliya kag wala nagtubo sa pagkaespirituhanon. Sa pihak nga bahin, ang labing malipayon kag labing malig-on nga mga tawo sa kalibutan mga Kristohanon man—atong mga naghimo sang masaligan kag indi kadudahan nga pagbuut agud “magpabilin sa Akon Pulong.” Nagapadayon sila sa paghandum agud mahibaloan ang kamatuuran.

“Kag kamo makakilala sang kamatuuran, kag ang kamatuuran magahilway sa inyo.” (Juan 8:32)

Ini nga bersikulo walay kahadlok nga ginapasundayag sa bantugan nga katukuran sang Unibersidad sang Texas sa Austin, ang ginatawag nga The Tower ukon Ang Torre. Bisan pa sina, ang Juan 8:32 wala nagapaintiyende sa eskuylahanon nga kalampusan ukon makinaadmanong kahibalo. Ini nga mga pagpangita [sa kamatuuran], bisan pa maayo kaayo, indi matuud makapahilway. Ang kamatuuran amo ang mga kinutlo nga kasayuran sa hingpit nga mga talaksan sa Pulong sang Dios. Si Jesus nagpakilala sang kamatuuran subong nga ang panudlo sa Bibliya nga nakaangot sa ikaduhang bahin sang diosnong plano—ang ginalinan sang diosnong panan-aw para sa tumuluo samtang ari pa sa kalibutan. Ang kahibalo sa panudlo sang Bibliya kag ang pagpuno sang Balaan Espiritu mauswagon nga nagapahilway sa tumuluo halin sa pagdumala sang makasasala nga kinaiya kag makanunayong nagpasangkad sang iya espirituhanong kahilwayan agud sa pagpangalagad sa Ginoo. Si Kristo nagpahilway sa aton agud nga basi mahimo naton magamit ang aton kahilwayan agud sa pagpadayon pagtubo padulong sa espirituhanong pagkahamtong kag sa paghimaya sa Iya.

Tungud sa kahilwayan ginhilway kita ni Kristo [halin sa tiyanggihan

TIYANGGIHAN SA ULIPON SANG SALA

sa ulipon sang sala]; busa [tumuluo] magtindog kamo sing malig-on [espirituhanong pagtubo pinaagi sa panudlo sang Bibliya], kag dili magpagota liwat sa kahiulipnan [sa pagpagapos ukon pagka-ulipon sa makasasala nga kinaiya sa pagkakalibutanon ukon pagkaunudnon ukon pagkabaliskad]. (Mga Taga-Galacia 5:1)

ANG PANUDLO SA BIBLIYA NAHANUNGUD SA PAGPANUBUS

- I. Ang ginalinan ukon ginsuguran sang pagpanubus
 - A. Ang sinakot nga pulong sa Griyego (antilutron), nagakahulugan “ang paghalili sang kwarta para sa ulipon ukon sa binilanggo,” niyan, bayad para sa ulipon ukon binilanggo agud sa pagpahilway; nabatbat “tubus”
 - B. Ang may kalabutan nga mga pulong amo ang mga:
 1. λυτρωτής (*lutrotes*)—manunubus, manluluwas;
 2. λύτρωσις (*lutrosis*)—pagpanubus, pagluwas;
 3. λυτρόω (*lutroo*)—ang pagpagaowa tungud sa tubus, paglukat;
 4. ἀγοράζω (*agorazo*)—paglukat, pagbakal;
 5. ἐξαγοράζω (*exagorazo*)—paglukat, pagbakal halinsatiyanggihan sang ulipon, pagalingkawas ukon pagluwas.
- II. Katin-awan: Ang pagpangluwas nga binuhatan ni Jesu-Kristo didto sa krus diin tanan nga katawhan nabakal halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala sa diin natawo sila nga patay sa espiritu kag naluwas sa kahilwayan sang grasya. Ang pagpanubus matuman kon ang tawo matawo liwat pinaagi sa pagtoo lamang sa kay Kristo lamang.
- III. Si Jesu-Kristo amo lamang ang angayan nga Manunubus (Mga Hebreo 1:3):
 - A. Pinaagi sa birhen nga pagkabun-ag (Mateo 1:23; 1 Timoteo 3:16);
 - B. Pinaagi sa pagkawalay sayup sang lya pagkatawo (Isaias 53:9; Juan 8:46; 19:4; 2 Mga Taga-Corinto 5:21; Mga Hebreo 4:15; 7:26-28).
- IV. Si Jesu-Kristo nagpakita ukon nagpasundayag sang indi kadudahan nga kabubut-on sa tion sang lya Pagpakatawo.

- A. Ang pagpanubus nga binuhatan ni Kristo didto sa krus amo ang kalihukan sang lya kaugalingong kabubut-on (Lucas 22:42).
- B. Si Kristo nangin matinumanon sa plano sang Amay (Mga Taga-Roma 5:19; Mga Taga-Filipos 2:8).
- V. Ang dugo sang hayup amo ang pamaagi sang pagtudlo sa panudlo sang Pulong sang Dios nahanungud sa pagpanubus sa Daan nga Katipan. (Exodo 12:7, 12- 13; Mga Hebreo 9:22).
- VI. Ang dugo ni Kristo amo ang bayad nga kwarta ukon bili sa pagbakal sang pagpanubus (Mga Taga-Efeso 1:7; Mga Taga-Colosas 1:14):
 - A. Ang “salapi sang ginharian” (1 Pedro 1:18-19) sa diin ang pagbakal nahimo;
 - B. Naghulagway sang panghalili nga kaanggid-anggid sa pangluwas nga binuhatan ni Kristo didto sa krus, ukon ang espirituhanong kamatayon, sa kon diin ginhukman Siya tungud sang aton mga sala (2 Mga Taga-Corinto 5:21; 1 Pedro 2:24).
- VII. Ang kalag sang tumulo gintubus sa tion sang kaluwasan (Job 19:25-26).
- VIII. Ang paghukum sang sala pinaagi sa Kasugoan ni Moises ginsulbar pinaagi sa pagpanubus (Mga Taga-Galacia 3:10, 13).
- IX. Ang mga sangputanan sang pagpanubus:
 - A. Kapatawaran sang mga sala (Isaias 44:22; Mga Taga-Efeso 1:7; Mga Taga-Colosas 1:14; Mga Hebreo 9:12-15);
 - B. Talaksan para sa kapanghitarungan ukon pagpakamatarong (Mga taga-Roma 3:24);
 - C. Talaksan para sa pagkabalaan (Mga Taga-Efeso 5:25-27);
 - D. Talaksan para sa walay katapusan nga panublion sang tumulo (Mga Hebreo 9:15);
 - E. Talaksan para sa matakikanhon nga kadaugan ni Kristo sa pagsinumpungay sang mga anghel (Mga Taga-Colosas 2:14-15; Mga Hebreo 2:14-15);
 - F. Pagpanubus sang kalag sa tion sang kaluwasan nagatultul sa pagpanubus sang lawas sa pagkabanhaw (Mga Taga-Efeso 1:14);
 - G. Pagpanubus sang lawas amo ang kinatapusan nga kahimtangan sang harianon nga pamilya sang Dios sa walay katapusan (Mga

Taga-Roma 8:23; Mga Taga-Efeso 4:30).

- X. Ang pagpanubus may kaangtanan sa pagkatigpatunga ni Kristo (1 Timoteo 2: 5-6; Mga Hebreo 9:14-15).

ANG PANUDLO SA BIBLIYA NAHANUNGUD SA DUGO

- I. Ang dugo sang hayup ginsaysay
 - A. Ang dugo amo ang sentro sa kinabuhi sang hayup (Levitico 17:10-14).
 - B. Ang paghulagway nga pagsimba sa Daan nga Katipan, ang dugo sang mga hayup gingamit agud maghalili sang pagpanubus, ang pangluwas nga binuhatan ni Kristo didto sa krus (Mga Hebreo 9:18-22)
 - C. Halin sa bisti nga panit nga makita sa Genesis 3:21 tubtub sa mga Libitanhong halad sang Levitico 1—5, ang dugo sang hayup gingamit agud sa paghalili sa mahulagwayon nga dugo ni Kristo.
- II. Dugo sang hayup subong halili nga paanggid
 - A. Bisan nga ang dugo sang hayup tiniuud kag tukma, indi ini nagahalili sa matuud nga dugo ni Kristo nga napaagay didto sa krus. Si Kristo wala namatay pinaagi sa pagpaagay sang dugo tubtub sa kamatayon. Ang dugo sang hayup naghalili sa espirituhanong kamatayon ni Kristo didto sa krus (Mga Taga-colosas 1:20; Mga Hebreo 10:19; 13:20; 1 Pedro 1:2).
 - B. Ang tiniuud nga paanggid mahimong tiniuud nga kamatayon kon itanding ukon itumbas sa tiniuud nga kamatayon.
 - C. Sa tiniuud nga paanggid, ang lawasnon nga kamatayon sang hayup mahimong itanding sa lawasnon nga kamatayon ni Kristo.
 - D. Busa, ang halad nga hayup amo ang halili nga paaanggid kon sa diin ang lawasnon nga kamatayon sang hayup didto sa altar ukon alampoan nagahalili sang espirituhanong kamatayon ni Kristo didto sa krus (duha ka kamatayon ni Kristo didto sa krus—Isaias 53:9).
 - E. Ang paanggid nagakinahanglan nga ang dugo ni Kristo himoon nga mahulagwayon.

III. Ang lawasnon nga kamatayon ni Kristo

- A. Ang lawasnon nga kamatayon ni Kristo didto sa krus natabo pinaagi sa binuhatan sang lya kaugalingon nga kabubut-on, indi sa pagpaagay sang dugo tubtub sa kamatayon (Juan 10:18).
- B. Pagkatapos mabug-os ang lya ginbihuat didto sa krus, si Kristo nagpasungaw sang lya kinatapusang ginhawa sa diin naglitok Siya sang mga Pulong sang Mga Salmo 31:5 kag Lucas 23:46.
- C. Sang nakapasungaw Siya sining kinatapusang pamulong, si Kristo wala na nagginhawa liwat (Mateo 27:50; Marcos 15:37; Lucas 23:46; Juan 19:30).
- D. Nabug-os na ni Kristo ang lya pangluwas nga binuhatan tungud sa aton sang Siya namatay sa lawas.
- E. Busa, ang dugo ni Kristo amo ang bahin sang halili nga paanggid sa tunga sang lawasnong kamatayon sang halad nga hayup kag sang espirituhanong kamatayon ni Kristo sang Siya nagapas-an sang aton mga sala didto sa krus (2 Mga Taga-Corinto 5:21; 1 Pedro 2:24).

IV. Ang dugo sang mga halad nga hayup amo ang hulagway nga nagatudlo sa pagkamatuud sang krus (Mga Hebreo 9:12-24).

V. Ang dugo ni Kristo nagahulagway sang pangluwas nga binuhatan ni Kristo Didto sa krus pinaagi sa apat ka mga panudlo sa Bibliya nahanungud sang [soteriology] ang panudlo sa Bibliya nahanungud sa plano sang Dios sa kaluwasan, ang kabilogan sang pagluwas nga binuhatan sang Dios:

- A. Pagbayad [sa sala] (Bugna 1:5);
- B. Pagpanubus (Mga Taga-Efeso 1:7; Mga Taga-Colosas 1:14; Mga Hebreo 9:12; 1 Pedro 1:18-19);
- C. Kapanghitarungan ukon pagpakamarong (Mga Taga-Roma 5:9);
- D. Pagpakabalaan (Mga Hebreo 13:12).

VI. Ang dugo ni Kristo sa pagbayad amo ang talaksan para sa hanas nga pamaagi sang pagpanumbalik:

- A. Halad para sa sala (Levitico 4)—pagpanumbalik nga may paghatag bili sa wala nahibaloan nga mga sala sang tumuluo;
- B. Halad para sa kalapasan (Levitico 5; 6:7)—pagpanumbalik nga may paghatag bili sa nahibaloan nga mga sala sang tumuluo;

C. Ang katumbas sa Bag-ong Katipan (1 Juan 1:7, 9).

VII. Ang matuud nga kahulugan sang dugo ni Kristo ginpahayag sa panudlo sang Bibliya nahanungud sa [soteriology] ang plano sang kaluwasan, ang bilog nga pangluwas nga binuhatan sang Dios:

A. Pagpanubus—sa sulud sang kalag;

B. Pagpakig-uli sang buut—didto sa tawo;

C. Paglukmay—didto sa Dios

D. Ang sala nagpahamulag sa duha ka babin ukon pundok—Dios kag tawo. ang tigpatunga (Hebreo 9:15) nagsulbar sa suliran sang sala pinaagi sa pagpanubus. Subong ang Manluluwas, si Jesu-Kristo nagpasag-uli sang buut sang tawo kag nagpalukmay sa Dios.

E. Busa, ang dugo ni Kristo mapaaanggid sa pagpanubus, pagpasag-uli sang buut, kag pagpalukmay.

ANG PANUDLO SA BIBLIYA NAHANUNGUD SA WALAY KINUTUBAN NGA PAGPAMAYAD

- I. Katinawan
 - A. Ang malampuson nga binuhatan ni Kristo didto sa krus sa babin ukon kaayohan sang katawhan.
 - B. Ang pagpamayad subong kangalan nagakahulugan pagpasag-uli sang buut pagkatapos sang kaligutgut ukon panag-away, kag nagalakip sang katgbawan ukon katumanan ukon pag-ayo nga nahimo tungud sang pagtampalas.
 - C. Ang berbo may pipila ka may kaangtanan nga mga kahulugan, subong sang “mangin sa isa, agud masubay sa, agud maghimo sang pag-ayo ukon pagtadlong, agud maghan-ay para sa mga sayup ukon mga kakulangan, agud sa pagpasag-uli sang buut.”
 - D. Sa Daan nga Katipan, ang kahulugan sang pagpamayad may kaangtanan sa Ebreyo nga berbo קָרְבָּלָה (kapar), “latas, taklap ukon taptap.”
- II. Sa panahon sang Daan nga Katipan, ang mga hinalad nga hayup amo ang mga gingamit agud pangtabon tungud sang sala.
 - A. Ang mga hinalad nga hayup naghalili sa pagkalukmay sang Dios nga Amay pinaagi sa paghukum kay Kristo nga amo ang nagtabon ukon nagkuha sang aton mga sala pinaagi sa lya espirituhanong kamatayon didto sa krus (Mga Salmo 103:3; Juan 1:29) kag pinaagi sina natukod ang pagpasag-uli sang buut sa tunga sang tawo kag Dios. (Mga Taga-Colosas 1:20-21).

- B. Busa, ang pagpamayad sa Daan nga Katipan nagapunting sa paggamit sang mga halad nga hayup agud sa paghalili sang pangluwas nga binuhatan ni Kristo. Ang mga hinalad nga hayup indi gid mahimong matuudtuud nga makabayad sang mga sala.
- C. Ang duha ka mga panghunahuna nahanungud sa pagpamayad (Bag-o kag Daan nga Katipan) mga nahiusa sa Mga Taga-Roma 3:23-26.

III. Ang pagpamayad walay kinutuban

- A. Sang si Kristo ginhukman didto sa krus tungud sang mga sala, Nagbayad Siya tungud sa sala sang bilog nga katawhan--indi tungud sa mga pinili lamang (Mga Taga-Roma 5:6; 2 Mga Taga-Corinto 5:14-15, 19; 1 Timoteo 2:6; 4:10; Tito 2:11; Mga Hebreo 2:9; 1 Juan 2:2).
- B. 'Ang walay kinutuban nga pagpamayad,' ang sa teyolohiyang panghunahuna nga si Kristo namatay para sa mga tumuluo lamang, nagasupak sa Balaan nga Kasulatan.

IV. Ang walay kinutuban nga pagpamayad nagawagtang sang sala sa kiha ukon dimanda sang ditumuluo didto sa Kinatapusang Paghukum.

- A. Sang si Kristo namatay subong halili didto sa krus, ginhukman Siya tungud sang tanan nga mga sala sang katawhan.
- B. Didto sa krus, ang tawhanong kaayo ginsalikway nga pagahukman sa ulihi.
- C. Ang tawhanong kaayo mangin kabahin sa dimanda sang ditumuluo didto sa Kinatapusang Paghukum (Bugna 20:12-15).
- D. Sanglit nga ang mga sala ginhukman na didto sa krus, sa idalum sang balaod sang doble nga kakulian indi ini mahimong hisgutan didto sa Kinatapusang Paghukum.
- E. Ang walay kinutubang pagpamayad magatabon ukon magabayad sang mga sala lamang.

V. Ang ditumuluo madimanda didto sa Kinatapusang Paghukum tungud kay wala siya nagtoo kay Kristo samtang diri pa sa kalibutan (Juan 3:18,36).

kinaunahang sala ni Adan Pagkadimatinumanon sa mga mando ukon balaod sang Dios sa Hardin sang Eden. Si Adan nagkaon sang ginadili nga bunga nga ang nadangatan amo ang espirituhanong kamatayon. Sunud sina, ang malaot kag mahigko nga kinaiya ni Adan (tan-awa ang **makasasala nga kinaiya**) kag ang espirituhanong kamatayon ginpalaton kag ginpanubli sang tanang katawhan (tan-awa ang **espirituhanong kamatayon**).

diosnong mando ukon balaod Ang sa walay katapusan, balaan, makinaadmanon, gamhanan kaayo nga tinutuyo sang Dios, nagatungkad sa makaisa sang tanang mga butang nga sa gihapon ukon mangin sa ila mga kabangdanan, palakat, kahimtangan, paghalili kag mga kaangtanan, kag nagahukum sang ila matuud nga palaabuton.

pagbayad Ina ang dagway ukon panan-aw sang binuhatan ni Kristo didto sa krus nga nagpanas sang utang para sa silot sang sala. Ang silot sang sala amo ang espirituhanong kamatayon.

Pagsabnit Ang pagkabanhaw sang tanang patay nga tumuluo sa Panahon sang Simbahan kag ang pagkuha sa tanang mga buhi nga tumuluo halin sa kalibutan sa katapusan sa Panahon sang Simbahan sa gilayon sa wala pa magsugod ang kapipit-an ukon kasakitan.

pagpanubus Ang pangluwas nga binuhatan ni Kristo didto sa krus kon diin ang tanang katawhan nabakal halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala sa diin natawo sila kag naluwas sa kahilwayan sa grasya. Ang pagpanubus matabo kon ang tawo matawo liwat pinaagi sa pagtoo lamang sa kay Kristo lamang.

tawhanong pagkamatarong Ang sulundan kag talaksan sang tawo mga

igo lamang kon itanding ukon tawhanon may kalabutan sa iban nga mga tawo, apang bug-os nga indi igo kon itanding sa hingpit nga sulundan kag talaksan sang Dios.

sala Ang bisan ano nga panghunahuna, pamulong, ukon dayag nga binuhatan nga nagasupak sa kinaiya kag talaksan sang Dios.

makasasala nga kinaiya Ang hingpit nga babin sang kada tawo sa diin nagapuyo sa gagmay nga lawak ukon kababin sa lawas sang tawo. Ang makasasala nga kinaiya kinaunahanhang naangkon ni Adan sa iya pagkahulog sa sala kag sunud sina ginpalaton ukon ginpanubli sa kaliwatan sang tanang katawhan pinaagi sa pagpanganak. Ang mga sangputanan amo ang espirituhanon kamatayon kag bug-os nga pagkahigko ukon pagkatampalasan sang tanang katawhan, walay labot kay Jesu-Kristo. Ang makasasala nga kinaiya may ara kasangkaron sang kabakod, kag kasangkaron sang kaluyahon, nga uso ukon palakat padulong sa legalismo ukon pagkabalaodnon ukon palakat padulong sa kasupakan sa balaod, kag ang mga sulundan sang mga kailigbon.

espirituhanong kamatayon Pagkahamulag sa Dios sa tion sang lawasnon nga pagkabun-ag. Ang pagpaangkon sang silot sa kinaunahan nga sala ni Adan sa naporma nga makasasala nga kinaiya sa tion sang pagkabun-ag nga nagdangat sa pagkatawo nga buhi sa lawas sang tagsa ka tawo, apang patay sa espiritu.

walay kinutuban nga pagpamayad Ang pagpahamtang hukum kay Kristo didto sa krus tungud sa mga sala sang bilog nga katawhan.

DAAN NGA KATIPAN

GENESIS		DEUTERONOMIO	
2:17	5,36	6:4	2
3:2-3.....	12	13:5	15
3:6	5	15:12	1
3:6-5:55	36	20:10-18	1
3:6-8.....	12		
3:7	6	JOSHUE	
3:9	36	22:20	13
3:12	36		
3:13	36	2 MGA HARI	
3:15	37	4:1	1
3:16-19	36		
3:21	50	JOB	
		19:25	17
EXODO		19:25-26	48
12:7	48		
12:12-13	48	MGA SALMO	
21:7	1	22	37
22:3	1	22:1	20,37
		22:1-6.....	39
LEVITICUS		22:3	39
1—5	50	22:6	39
3:2	19	31:5	51
4	51	34:22	21
5	51	51:1	13
6:7	51	51:5	12
17:10-14	50	69:28	29
		103:3	53

		53:7	38
MGA HULUBATON		53:7-11	20
14:12	35	53:9	47,50
		64:6	29,41
ISAIAS			
44:22	16,48	EZEQUIEL	
52:14	38	27:13	1
53:6	17		

BAG-ONG KATIPAN

	MATEO		
1:23	47	3:16	5
5:22	34	3:18	23,35,54
25:46	35	3:36	4,34,54
26:67	38	5:22	28
27:46	37	8:24	13
27:50	51	8:28	8
		8:31-32	8
		8:32	45
	MARK		
9:48	35	8:33	8
10:45	17	8:34	13
14:65	38	8:35	15
15:17-22	38	8:36	15
15:33	38	8:46	47
15:34	20,37	10:9	22
15:37	51	10:18	51
		14:2	5
		14:6	7,24
	LUCAS		
22:42	48	16:9	13
23:46	51	19:4	47
		19:30	20,51

	JUAN		MGA BINUHATAN
1:12	15,22,44	2:23	3
1:29	21,53	4:12	34

8:32	38	MGA TAGA-GALACIA
16:31	7,24	2:16
			3:10
			48
	MGA TAGA-ROMA		3:13
			16,17,48
3:12	41	3:26
3:23	10,13	5:1
3:23-26	54	
3:24	48	MGA TAGA-EFESO
4:3	31	1:4
4:5	31	1:7
5:6	51	1:11
5:8	11,44	1:14
5:9	51	2:1
5:12	4,12,35	2:8-9.....
5:19	12,48	3:11
6:17-18	4	4:18
6:23	35	4:30
7:14	12	5:18
8:23	49	5:25-28
			48

1 MGA TAGA-CORINTO

MGA TAGA-FILIPOS

1:30	31	2:5-11	4
3:1	45	2:8	48
3:11-15	33		
3:12	33	MGA TAGA-COLOSAS	
3:14	33	1:14	48,51
3:16	5	1:20	50
15:22	42	1:20-25	53

2 MGA TAGA-CORINTO

2:14-15 48

5:14	11	
5:14-15	25,54	1 TIMOTEO
5:19	25,54	1:9-10. 13
5:21	39,47,48,51	2:5-6. 49 2:6 16,54

3:16	47	1:19	19
4:10	26	2:23	37
6:15	39	2:24	20,25,28,48,51

2 TIMOTEO

2:11-12	39	2:1	26
---------------	----	-----------	----

TITUS

2:11	20,54	1:7	52
2:14	17	1:9	27,52
3:5	31	2:2	26,54
		5:5	29

HEBREWS

1:3	47	BUGNA	
2:9	54	1:5	17,51
2:14-15	48	3:5	29
4:15	47	17:14	39
7:26-28	47	19:16	39
9:11-14	17	20:11	28
9:12	51	20:12	29
9:12-15	48	20:12-15	54
9:12-24	51	20:13-15	34
9:14-15	49	21-22	5
9:15	48,52		
9:18-22	50		
9:22	17,20,48		
10:19	50		
12:2	26		
13:12	51		
13:20	50		

1 PEDRO

1:2	3,50
1:18	18
1:18-19	18,48,51

**PUNOAN NGA MGA LIBRO NI R. B. THIEME, JR.
GINPASALIG NGA PAGPASUNUD**

*The Plan of God
The Trinity
Slave Market of Sin
The Barrier
Rebound & Keep Moving
Isolation of Sin
The Faith-Rest Life
God the Holy Spirit vs. The Sin Nature
Mental Attitude Dynamics
Heathenism
Divine Guidance
Prayer
Witnessing
The Prodigal Son*

Ang panudlo sa Bibliya, ang kabilogan sang panudlo nga ginkuha pinasubay sa pulong nga pagsaysay sang Balaan nga Kasulatan, nga amo ang sulundan kag talaksan para sa espirituhanong kamatuuran. Ang pagtoon sa Bibliya nagasangkap sang espirituhanong pagkaon para sa Kristohanon. (Mateo 4:4).

Ang pagkamahinungdanon sang panudlo sa Bibliya indi gid mahimong pasobrahan pagpatin-aw (Mga Salmo 138:2). Ang Dios nagamando sa Kristohanon sa pagbalhin ukon pagbaylo sang hunahuna [sa kalag] (Mga Taga-Roma 12:2). Ini nga pagbalhin nagakinahanglan sing adlaw-adlaw nga pagbag-o sang hunahuna ukon pang-inoino binaagi sa pagtoon kag paghimulus sa Pulong sang Dios (2 Mga Taga-Corinto 4:16; Mga Taga-Efeso 4:23).

Sa madamo nga mga tinuig ang sa pagtolon-an nga mga klase sa Bibliya nga gintudlo ni R. B. Thieme, Jr., nagsangkap sang adlaw-adlaw nga espirituhanong pagkaon para sa iya katilingban. Ang mantalaan [mga libro], DVDs, kag MP3 CDs andam sa walay bayad ukon katungdanan. Ang basahon-talaan ukon katalogo Sa Pagtolon-an nga mga Pagtoon sa Bibliya igasangkap sa tion nga pangayoon.

R.B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES

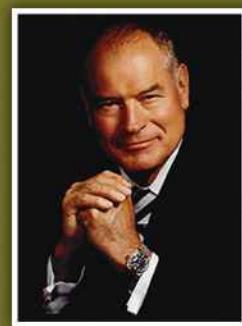
P.O. BOX 460829

HOUSTON, TEXAS 77056-8829

www.rbthieme.org

713-621-3740

ROBERT B. THIEME, JR. (1918-2009), nagpabilin nga makahulunganong tingog sang Pagkakristohanon sa bilog nga kalibutan. Ang iya mapisanon kag mahagoon, kabatbatan nga pagpanudlo nakatukod sa kinaunahan nga mga pinulongan sang Balaan nga Kasulatan sa kapawa sang masaysayon nga kabilogang kahulugan sa diin ang Bibliya ginsulat. Ang iya pagpamag-o nga pamaagi sang kapulongan, mga panghulagway, kag bibliyanhon nga mga pagpamatuud matin-aw nga nagapahibalo sang masaligan nga mga kamatuuran sa Pulong sang Dios. Si Thieme may pinatik sa plaka sang sobra sa onse ka libo ka oras sang mga wali kag nagsantala sang sobra sa isa ka gatos ka mga libro nga bastante ukon puno sang mga bersikulo sa Bibliya.

Panghulagway ni Robert Becker

Si Thieme naggradwar sa Unibersidad sang Arizona (Phi Beta Kappa) kag Dallas Theological Seminary (summa cum laude). Ang iya mga pagtoon sa seminaryo nauntat tungud sang katungdanan sa serbisyo sa militar sang ikaduha nga Gira sa Bilog nga Kalibutan panahon sa diin ginpataas siya sa ranggo sang lieutenant colonel sa United States Army Air Corps. Pagkatapos sang iya buluhaton sa paggradwar sang 1950, nahimo siya nga pastor sa simbahan sang Berachah sa Houston, Texas. Ang iya dako nga kahanasan sa Griyego, Ebreyo, teyolohiya, kasaysayan, kag pagpanuki ukon pangusisa sang mga teksto nagsangkap sa katukuran ukon sadsaran para sa may tama kadako nga katungdanan niya sa kinabuhi sang pagtoon kag pagtudlo sang Pulong sang Dios. Si Thieme nag-untat subong pastor sa simbahan sang Berachah pagkatapos sang singkwentay tres ka tuig sang matutum nga pagpangalagad.

**Tiyanggihan sa Ulipon
sang
SALA** Nagahunahuna kita sang aton kaugalingon subong hilway, apang natawo kita sa indi malikawan nga pagkaulipon—nagapos sa sala. Subong sakup sang katawhan ara kita sa sulud sang tiyanggihan sa ulipon sang sala, wala sang mahimo agud sa pagtubus sang aton mga kaugalingon. Nagsulud kita sa kalibutan nga may makasasala nga kinaiya, nahamulag sa Dios kag wala sang gahum sa pagtukod sang kaangtanhan sa Iya. Wala kita sang paagi agud sa pagluwas sang aton mga kaugalingon halin sa pagkabinilanggo ukon pagkaulipon sang aton pinanubli nga pagkamahigko ukon pagkatampalasan.

Bisan pa man sina, ang magrasyahong plano sang Dios para sa katawhan nagakinahanglan sang manluluwas, sang isa ka manunubus—ang Ginoong Jesu-Kristo---agud magbakal sang aton kahilwayan halin sa tiyanggihan sang ulipon. Si Kristo amo lamang ang tawo nga angayan agud maghimo sang subong nga pagbakal. Ang solo nga kinahanglanon para sa walay katapusan nga pagpalingkawas halin sa tiyanggihan sa ulipon sang sala amo ang pagtoo lamang sa kay Kristo lamang.